Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дена ★ ШОАТТА, 2 НОЯБРЬ, 1985 ШУ. ★ № 132 (7167). ★ Мах 3 кап.

Де могадеча хувцамашца тахан кепатеха арайоаких Советски Союза Коммунистически парте Устава проект.

КПСС ЦК октябрьски Пленумо могаяь Уставе де лаьрхIача хувцамий проект кепатох КПСС берригача членаштеи членалла кандидаташтеи йовзийтар а ювцийтар а дукъа. Из ювцарах хьахинараш дIалоархIаргда Устава проектага юкъхера а хьожача хана.

КПСС Уставе деш дола хувцамаш хьажийтен чIоагIдайтен Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезде оттаду.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

МАССЕ А МЕХКИЙ ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

ПРОЕКТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ УСТАВ

(ДЕ МОГАДЕЧА ХУВЦАМАШЦА)

Советски Союза Коммунистически парти СССР болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце хьалхаьтта, сакхетамегIа дола дакъа ший лоIамагIа вIашагIтохаш йола денал техка советски халкъа авангард я.

В. И. Ленина хьаьча Коммунистически парте, болхлой класса хьалхалатта отряд хиларах тарра, къовсама сийлахьа никъ хьабенаб, болхлой класси къахьега ахархойи Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце коталонга, вай мехка пролетариата диктатура оттаярга боалабаьб. Коммунистически парте кулгалца Советски Союзе дIаьхай эксплуататорски классаш, вIаштIехьа а льнна, даим чIоагIлуш я дуккхача къамех латтача советски общества социально-политически идейнии цхьоагIо. Иззаи боккъонцеи котъяьннай социализм. Пролетарски паччахьалкхе деррнгача халкъа а хинна дIаэттай.

КПСС, ший классови маIанга, идеологега диллача болхлой класса парти йолаш а юсаш, деррнгача халкъа парте а хинна дIаэттай.

Парти халкъа духьа яхаши халкъа гIулакх деши я. Из я общественно-политически организаце эггара лакхера форма, политически система тIум, кулгалдуи лостам телеи советски общества виз. Парте белгалъю мохк дегIаахара генеральни перспектива, Iалашду халкъа кхолламаш деча гIулакхашта Iилманца кулгалделга, бухсоцаш лерхIачунга — коммунизма коталонга кхачар духьа лоаттабу къовсам дика вIаштIехьбаьккха, плана боарамагIа, хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIаберзабаь лелабу.

Партийни вахара ленински боарамаш, демократически централизма, кулгалдара коллективноста принципаш тешшаме кхоачашъяра, чура партийни демократи, коммунистий творчески хьинар, критикеи самокритикеи массе оагIорахьара дегIакхувлара, шеррача гласноста ларда тIа вIаштIехьбоах КПСС-о ший болх.

КПСС вахара дохаргдоаца закон — цун мутIарий идейнии организационнии цхьоагIо, кхотаденна хилар, берригача коммунистий лакха сакхетаме дисциплина. Мичча бесса яле а фракционности групповщинеи марксистско-ленински партийностаца, парте хиларца тарлургъяц. Парти мукъайоал КПСС Программа, Устав телхадеча, шоай оамалаща, коммуниста сий дола цIи йоаеш болча нахах.

Ший деррнгача гIулакхашка марксистско-ленински хьехамца, мохк социально-экономически дегIабоалабелга сихлара ларда тIа социализм плана боарамагIеи массе оагIорахьареи эргайоахаш тоаяра, советски общество коммунизмага дIахо дIахьалхашкахьа яхара декхараш белгалдаь йолча ший программаца хьалхле лелаю КПСС-о.

Марксизм-ленинизм творчески дегIа а кхувлаш, КПСС-о хоаламболлаш къовсам лоаттабу революционни теорена чIоагIа хийра йолча, мичча бесса йийна а гучаювлача ревизионизманеи догматизманеи духьала.

Советски Союза Коммунистически парти—дунеи халкъашта юкъерча коммунистически болама бIарчча цхьа дакъа. ЧIоагIа латт из пролетарски, социалистически интернационализма техкача марксистско-ленински принципаш тIа, хьинаре гIо ду цо вежарашха долча социалистически мехкаша цхьана леладу гIулакхаш чIоагIдараи уж кхотадараи, дунеи социализма система, дунеи халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама цхьоагIо чIоагIъяра, солидарность лелаю цо къамаки социальни кортамукъале якхар духьа, империализмана духьала, машар хилийтар духьа къовсам лоаттабеча халкъаща.

I.

ПАРТЕ ЧЛЕНАШ, ЦАР ДЕКХАРАШИ БОКЪОНАШИ

1. КПСС член хила йиш я парте Программеи Устави бакъдеш, коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш, моллагIча цхьан партийни организаце болх беш, парте решенеш кхоачашъеши членски взносаш дIателаши вола Советски Союза моллагIа граждании.

2. Парте член декхарийла ва:

а) парте генеральни никъи директиваши чIоагIIеи лоарзагIа ца йоахаши чакхъяха, КПСС чуреи арахьареи политика наха дIайовзийта, из чакхъяхара къахьегамхой оарцагIбаха, халкъацара парте бувзамаш чIагIдараи шердараи гIо де;

б) къахьегамца цIенача дег тIара, творчески гIулакхаш деладарца, дика вIаштIехьваьннеи дисциплина йолаши хиларца масал гойташ хила, социалистически доалахье — советски общественни строя экономически лард лораеи ебаеи. Производства эффективность, къахьегама овсарле хадданза лакхъелга, хIанзарча Iилманеи техникани карагIдийннараш халкъа боахаме юкъекхухьилга тIатеIIа вIаштIехьдаккха гIерта: ший квалификаци тоае, хьалхалатта опыт хьаллацеи дIайоаржаеи, керда, прогрессивни мел дола хIама хьинаре хьаллоацар а волаш дIаувтта;

в) мехка общественни вахаре, паччахьалкхени общественнии гIулакхашта управлени еча хьинаре дакъа лаца, граждански декхар кхоачашдара образец хила, халкъа социалистически самоуправлени тIехь-тIехьа йиззагIа чакхъяхара хьинаре гIо де;

г) марксистско-ленински теори караерзае, ший политическии культурнии кхетам шербе, советски наьха сакхетам лакхбара, идейно-нравственни уж дегIабахкара ма могга гIо де. Мичча бесса йийнна а гучаювлача буржуазни идеологе, частнособственнически психологе белгалонаща, йин харц уйлаща, социалистически вахара хьисапа хийра долча кхыча хетаращеи оамалащеи хоадамболлаш къовсам лоаттабе;

д) коммунистически морала боарамаш геттара нийса леладе, социализма дулхах-цIех йола социальни нийсхон принцип чIоагIъе, шийчарел лакхагIа общественни хьашташ лоаттаде, нахаца эзлели гIулакхи леладе, цар терко а уйла а е, къахьегамхоша яхачунгеи царна эшарашкеи шийна ханнахьа хьажа, партенеи халкъаи хьалхашка бакълувш а тешаме а хила;

е) пролетарски, социалистически интернационализмаи советски патриотизмаи идеяш леррагIа къахьегача адамашта юкъекхахьа, национализмаи шовинизмаи белгалонаща къовсам лоаттабе, СССР халкъий доттагIал, социализма мехкащара, деррнгача дунеи тIарча пролетарещареи къахьегамхощареи вежарашха дола бувзамаш чIоагIдара хьинаре гIо де;

ж) СССР оборонни низ чIоагIбара ма могга гIо де, халкъашта юкъера машари доттагIали бахьан долаш халданза къовсам лоаттабе;

з) парте идейнии организационнии цхьоагIо чIоагIъе, коммуниста сийлахьа цIи лелае хьакъ доацаш бола нах парте мугIарашта юкъебоагIаргбоацаш из лорае, фе хила, партеи паччахьалкхени къайле чIоагIа лелае;

и) критикеи самокритикеи дегIакхувла, кхоачамбоацараш майрра хьагучадаха а уж дIадоахаргдола гIулакх де а, доаца доаккхалаш дара, сонтала, харц бIуболара, местничестваиа, ведомственноста, ца даьр даьд яхара духьала къовсам лоаттабе, мичча бесса гIийрта а критика Iотоiае гIертилга хоадамболлаш юхадетта, партенеи паччахьалкхеннеи эе деш долча моллагIча гIулакхашта духьала хилеи цар хьакъехьа, кхыметтел КПСС ЦК-ага кхаччалца а беш, партийни органашка хоам бе;

к) кадраш цар политически, гIулакх корта болаш леладе харга, моральни гIулакхашка хьежна хьахаржара даькъе парте никъ лоарзагIа ца боалийташ чакхбаха. Кадраш хьахаржареи хьалкхеярси ленински принципаш телхаеча массе метте машар боацаш хила;

л) парте берригача членашта цхьатарра декхар даь тIайожаяь партийнии паччахьалкхени дисциплина лелае. Берригача коммунисташта цхьа дисциплина я, цхьа закон да парте, царна карагIдийнна дика хIамаши царгара гIулакхаши мичча бесса дале а.

3. Парте члена бокъо я:

а) партийни органашка кхыбараш хержа а ше хержа хила а;

б) парте политикаи практически гIулакхийи дешаш партийни собранешка, конференцешка, съездашка, партийни комитетий заседанешкеи партийни кепайоазон тIеи паргIатта дувца, ший предложенеш тела, шийна хетар гуччахьа дIаала а организаце решени тIаэццалца йолча хана цунна тIера ца вала а;

в) партийни собранешка, конференцешка, съездашка, комитетий пленумашка моллагIча партийни органа, моллагIча коммуниста критика е, моллагIча гIулакха тIа из вале. Критика Iотоiаяраи критика ярах чIир лехараи бехке бола нах чIоаггIа партийни бехктокхаме увза беза, КПСС мугIарашкара дIабаха а йиш йолаш;

г) ший гIулакхех е оамалех дола дош дувцача хана партийни собранешка, бюройи комитетийи заседанешка ше дакъа лоацаш хила;

д) моллагIча партийни инстанцешка, КПСС ЦК-ага а тIехьа, хаттараш де, заявленеши предложенеши тела а ше тIадихьача дешашта дизза жоп деха а.

4. Духхьал цхьацхьаца эцаш мара дIаэца йиш яц парте членалла. Парте членалла дIаийбу сакхетам бола, хьинар дола, коммунизма гIулакха мутIахьа бола болхлой, ахархой, интеллигенце викалаш. Керда членаш хьаэц оттаяь кандидатски стаж яьккха баьннача кандидатащцара.

Парте хьачуэц 18 шу даьнна бола нах. 25 шерага кхаччалца ха яьнна бола кагирхой ВЛКСМ-е гIолла мара балац парте.

Кандидатащцара парте членалла хьачуэцара порядок:

а) парте членалла хьачубоагIараша хьачулу пхе шерал кIезигагIа партийни стаж йоацаш а шоаш могавеш вар цхьана производственнии общественнии болх баь цхьан шерал кIезигагIа йоацача хана вовзаш а волча КПСС кхаь члено енна рекомендацеш.

Хьалхара белгалдоаккхар. Парте хьачу боагIача ВЛКСМ членаша хьачулу парте цхьан члена рекомендацена нийсса лоархIаш йола ВЛКСМ районни, городской комитета рекомендаци.

ШоллагIа белгалдоаккхар. КПСС ЦК членашеи членалла кандидаташеи рекомендацеш телац;

б) парте дIаэцарах дола дош дийца а дийце, къоастаду юххьанцарча партийни организаце юкъарча собране; цун решени тIаийцарг лоархI, нагахьа санна собране хиннача парте члений кхаь даькъах шин даькъал кIезигагIа боацараша цунна тIехьа голосовани яьяле, тIаккха парте райкомо, хIаьта районашта екъалуш йоацача городашка — горкомо чIоагIъяьчул тIехьагIа низ болаш а я.

Парте дIачуэцарах дола дош дувцача хана рекомендаци енараш тIахулга декхар долаш дац. Парте дIачуэцар, массаза а яхар мо, хьайийллача собранешка деш да;

в) хьалхагIа кхыча мехкий коммунистически болхлойи партей членаш хинна СССР гражданаш Советски Союза Коммунистически парте дIачуэц КПСС ЦК-ас оттаьча правилашка хьежа.

5. Рекомендацеш луш бараша партийни организацена хьалхашка бехктокхаме ба шоаш могаберий политически, гIулакх корта болаш леладе кара моральни оамал енна характеристика йоагIаш енна хилара хьалхара, идейно-политически кхетам лакхбара новкъостал ду царна.

6. Парте членалла дIачуболхарий партийни стаж ларх1а йолаю кандидат парте членалла дIачуэцара хьакъехьа юххьанцарча партийни организаце юкъарча собране решени яьча дийнахьа дена.

7. Парте членийи членалла кандидатийи учета а уж цхьан организацера вокх организаце бахара а порядок КПСС йоагIIаш йолча инструкцеша белгалъю.

8. Корта бола бахьан а доацаш кхаь бетта членски взносаш дIа ца еннача парте члена е членалла кандидата хьакъехьара дош юххьанцарча партийни организаце дувца доагIа. Нагахьа санна цу хана парте из член е членалла кандидат ма дарра аьлча партийни организацецара бувзам хоадабаь хилар бакъ хуле, из партера дIаваьннарг лоархI, хIаьта цу хьакъехьа юххьанцарча партийни организаце решени тIаэц, чIоагIъяйта дIачулу из парте райкомага е горкомага.

9. Уставо тIаложалаь декхараш кхоачаш ца дарах а кхыдола харцахьара хIамаш дарах а парте член е членалла кандидат бехктокхаме оз, цунна взысканеш е йиш я: на вид отталар, выговор (строги выговор) учетни карточка тIа дIа а язъеш, выговор (строги выговор) яр. Эггара чIоагIIагIа партийни бехк бар да партера дIаваккхар.

Лоадам боаца харцахьара хIамаш дарах новкъосташха критика яр, партийни бехк баккхар, предупреждени е указани яр санна дола партийни хьехам бареи воздействи яреи гIулакхаш юкъедаха деза.

Харцахьара хIама даьча коммунисто из бахьан долаш жоп лу эггара хьалха юххьанцарча партийни организацена. Нагахьа санна коммунист лакхе латтача органо бехктокхаме эзавале, цу хьакъехьа хоам бу юххьанцарча партийни организацега.

Партийни бехктокхаме озарах долча дешага хьожача хана коммунист бехке веш долча бахьанашта чIоаггIа уйла тIаяхийта а бокъонца уж тахка а деза.

Парте члена взыскани яьчул тIехьагIа шерал тIех ха ялалехьа партийни организаце ладувгI цунга ше дувлийта кхоачамбоацараш цо дIа миштa доах хьожаш.

10. Коммунист парте членаллара дIаваккхарах дола дош юххьанцарча партийни организаце юкъарча собране къоастаду. Партера дIаваккхарах йола юххьанцарча партийни организаце решени тIаийцарг лоархI, нагахьа санна собране хиннача парте члений кхаь даькъах шин даькъал кIезигагIа боацараша цунна тIехьа голосовани яьяле, хIаьта парте райкомо е горкомо чIоагIъяьчул тIехьагIа низ бол цунга.

КПСС-ера дIаваккхарах йола решени парте райкомо, горкомо чIоагIъялцца йолча хана партийни билет е кандидатски карточка коммунистага дус, хIаьта цун бокъо я дIакъайлача партийни собранешка аха.

Партера дIаваьккхачун бокъо я шин бутт балалехьа лакхе латтача партийни органашка, КПСС ЦК-ага а тIехьа, апелляци яла.

11. Союзни республика Компарте ЦК, парте крайкома, обкома, окружкома, горкома, райкома членаш, членалла кандидаташ, хIаьта иштта ревизионни комиссей членаш партийни бехктокхаме озарах дола дош юххьанцарча партийни организацешка дувц.

Цу партийни комитетий членаштеи членалла кандидаташтеи, ревизионни комиссей членашта взысканеш ярах йола партийни организацей решенеш массазарча порядкагIа тIаэц.

КПСС-ера дIаваккхарах йола партийни организацей предложенеш из коммунист член волча партийни комитетага дIахайт. Союзни республика Компарте ЦК, парте крайкома, обкома, окружкома, горкома, райкома членаш, членалла кандидаташ, ревизионни комиссей членаш партера дIабахарах йола решенеш йоаггIаш йолча комитета пленуме цув члений кхаь даькъах ши дакъа дукхагIа бараша голосовани йича тIаэц.

КПСС Центральни Комитета член, членалла кандидат, КПСС Центральни ревизионни комиссе член партера дIаваккхарах дола дош парте съездо къоастаду, хIаьта съездашта юкъерча юкъагIа — ЦК Пленумо, Центральни Комитета члений кхаь даькъах ши дакъа дукхагIа бараша голосовани а еш.

12. Советски законаш толхадарах парте член шолхонца бехктокхаме ва — паччахьалкхенна хьалхашкеи партена хьалхашкеи. Уголовни порядкагIа бехк бе боагIаш дола харцахьара хIамаш даь бола нах КПСС мугIарашкара дIабоах.

13. Партера дIабаьхарий е взыскани еннарий апелляцешка а хIаьта иштта партера дIабахара хьакъехьа яь партийни организацей решенешка а йоагI-йоагIаш йола партийни органаш хьож уж дIачукхаьчача дийнахьа дена шин беттал тIех ха ялалехьа.

II.

ПАРТЕ ЧЛЕНАЛЛА КАНДИДАТАШ

14. Парте болхараша КПСС Программеи Устави кIоаргагIа довзаре а парте членалла баха кийчбалара а хиланза яргйоаца кандидатски стаж йоакхх. Партийни организаце КПСС членалла дIачуваха кандидата новкъостал де деза, практически гIулакхашта, партийни общественнии порученеш кхоачашъяра из миштав хьожаш тохкам бе беза.

Кандидатски стаж цхьа шу ха а йилле оттаю.

15. Кандидаталла дIачуэцара порядок (цаI къаьста дIачуэцар, рекомендацеш дIачуялар, из дIачуэцара хьакъехьа юххьанцарча организаце решени яр а из чIоагIъяр а) парте членалла дIачуэцача хана ярра я.

16. Кандидатски стаж чакхъяьнначул тIехьагIа юххьанцарча партийни организаце хьажа а хьеже, къоастаду кандидат парте членалла дIачуэцарах дола дош. Нагахьа санна кандидатски стаж йоаккхача юкъагIа кандидато ше дикача оагIорахьара хьахьекхавецеи шийгIулакхашка диллача КПСС членалла дIаэца могаргвоацаш валеи партийни организаце решени ю из парте членалла дIаэцаргвоацаш хиларах. тIаккха из решени парте райкомо е горкомо чIоагIъяьчул тIехьагIа КПСС члена кандидаталара дIаваьннарг лоархI из.

17. Парте членалла кандидаташа дакъа лоац партийни организаце деррнгача гIулакхашка, партийни собранешка совещательни голоса бокъо йолаш ва из. Парте членалла кандидаташ хержа йиш яц кулгалдеча партийни органашка, партийни конференцейи съездийи делегаталла.

18. КПСС членалла кандидаташа партийни взносаш тел парте членаша а теллача боараме.

III.

ПАРТИ ОРГАНИЗАЦИОННИ ВIАШТIЕХЬЪЯККХАР. ПАРТЕ ЧУХЬАРА ДЕМОКРАТИ

19. Парти организационни хьалъяра, цун деррнгача вахареи гIулакхийи кулгалду принцип я демократически централизм, укх тайпара маIан а долаш:

а) парте еррига кулгалду органаш лохера дена лакхе яллалца хоржаш хилар;

б) партийни органаша юкъ-юкъе шоай партийни организацешта хьалхашкеи лакхе латтача органашта хьалхашкеи отчет яр;

в) чIоагIа партийни дисциплинеи кIезигагIа бараша дукхагIчар яхар дари;

г) лакхе латтача органий решенеш лохе латтараштa тешшаме кхоачашйе дезаш дола декхар а даь тIайожаяр.

20. Парти хьалъю территориально-производственни хьисапе: юххьанцара организацеш коммунисташа болх беча моттигашка вIашагIъехкаш а территорега хьежна районни, городской, кхыча организацешка вIашагIтохаш а я. Цу территоре тIара коммунисташ вIашагIтохаш йола организаци, цунна чуйоагIача еррнгача партийни организацешца цийсийча, лакхе латташ я.

21. Еррига партийни организацеш моттигера дешаш къестадара автономни я, нагахьа санна парте политикана духьала доацаш уж къестадой.

22. Партийни организаце эггара лакхера кулгалду орган я; юкъара собрани е конференци (юххьанцарча организацешта), конференци (районни, городской, окружной, областной, краевой организацешта), съезд (союзни республикай компартешта, Советски Союза Коммунистически партена). Собрани, конференци, съезд хила бокъо йолаш я, нагахьа санна цига вIашагIкхийтта партийни организаце членех е хержача делегатех ахаиел совгIа бараш хуле.

23. Юкъарча собране, конференце е съездо бюро е комитет хорж, уж я исполнительни органаш а партийни организаце берригача хIара деннарча балха кулгалдеш а.

Партийни решенеш вIаштIехьйоахаши мишта кхоачашъю хьожаши хIара деннара болх бара а лохе латтача организацешта цар гIулакхашка новкъостал дара а КПСС ЦК, союзни республикай ЦК-ашка, парте крайкомашка, обкомашка, окружкомашка, горкомашка, райкомашка аппарат хьаю.

Партийни аппарата структуреи штаташи КПСС Центральни Комитето белгалъю.

24. ДIакъайла (къайлагIа) голосовани а еш хорж партийни органаш. 15-нел кIезигагIа членаш болаш йолча юххьанцарча, цеховой организацешка, партийни группашка хулача собранешка коммунисташ раьза хуле, гуччахьа голосовани а еш хорж парторганизацей секретараш, секретарий заместителаш, партгрупоргаш.

Хоржамаш долча хана берригача члений боарам боацаш бокъонаш я кандидаташ юхабеха а царна критика е а. ХIара кандидатурана къаьст-къаьста е еза голосовани. Хержарган лоархI собране, конференце е съезде дакъа лоацаш хиннарех ахаиел совгIа бараша тIехьа голосовани яь кандидаташ.

Еррига — юххьанцарча организацешкара дена КПСС Центральни Комитетага кхаччалца йола — партийни органаш хоржача хана кхоачашъю цар состав даим кердаяхареи кулгалдара преемственностеи принцип.

25. Шоаех бенна бокхха тешам шоай гIулакхашка боа ца беш хила беза КПСС ЦК, союзни республика Компарте, парте крайкома, обкома, окружкома, горкома, райкома членаши членалла кандидаташи. Нагахьа санна партийни комитета члена е членалла кандидата ший сий а гIулакх а доадаьдале, цун составе виса йиш йолаш вац из.

Партийни комитета член, членалла кандидат цун составера дIаваккхарах дола дош цу комитета пленуме къоастаду. Решени тIаийцарг лоархI, нагахьа санна дIакъайла (къайлагIа) голосовани йича цунна тIехьа партийни комитета члений кхаь даькъах шин даькъал кIезигагIа боацараша голосовани яьяле.

КПСС Центральни ревизионни комиссеи моттигерча партийни организацей ревизионни комиссейи членаш цу комиссей составера дIабахарах дола дош цар заседанешка къоастаду партийни комитетий членаштеи членалла кандидаштеи оттаьча порядкагIа.

26. Къаьст-къаьстача партийни организацешка е бIарчча хьайийцача еррнгача парте партийни политика дешаш паргIаттеи корта болаши дувцар парте членагара дIаяккха йиш йоаца бокъои парте чурча демократе лоархIаме принципи я. Парте чурча демократе ларда тIа мара Iалашдулургдац коммунистий лакха творчески хьинар, гуччахьара критикеи самокритикеи, механически а йоацаш сакхетаме хила езаш йола чIоагIа партийни дисциплина.

Къаьст-къаьстача организаце бIарччача парте доазонел чухьа е йиш я къовсам тIа долча е кхоачамболаш кхетаданза долча дешаех йола дискуссеш.

Еррнгпартийни дискусси йинза яргйоацаш я:

а) нагахьа санна из йинза ярг ца хилар областной, республикански масштаба массехк партийни организаце бакъдаь тIаэце;

б) нагахьа санна ЦК-ана чухьа партийни политика лоархIамегIара дешаш къестадеча хана тешшаме дукхагIбараш кхоачамболаш беце;

в) нагахьа санна уж дале а е кхыдале а долча политика дешашта КПСС ЦК-ас еррнгача партеца дагаяланза яргйоацаш лоархIе.

Партийни политиках йола шерра дискусси, къаьстта а еррнгсоюзни масштаба дискусси, е еза парте членашта хетараш паргIатта хьагучадоахаргдолаш а парте цхьоагIо йохаеш йола фракционни группировкаш вIашагIйохка гIортара, парте барт эгIабе гIортара йола таро юкъера йоаккхаргйолаш а.

(ДIахододар 2-ча оагIо тIа).

Советски Союза Коммунистически парте Устав

(Нистедоалар. Доладур 1-ча оагIо тIа).

27. Партийни кулгалдара эггара лакхера принцип я кулгалдара коллективность — партийни организацеша лерттIа гIулакхаш леладара, кадрашта нийса кхетам балара, коммунистий хьинари самодеятельности дегIакхувлара хиланза даргдоаца хьал, шийх хьашт долчча тайпара субъективистски решенеш тIа ца ийнйтара, культ личность ца хилийтара, партийни вахара ленински боарамаш толха ца дайтара йола тешаме гаранти.

Кулгалдеча коллективность яр аьнна тIерабалац тIадиллача гIулакха хьалхара болхлой персональни бехктокхам.

28. КПСС ЦК-ас, союзни республикай компартей ЦК-аша, парте крайкомаша, обкомаша, окружкомаша, горкомаша, райкомаша съездаштен конференцештен юкъерча юкъагIа шоай балха хьакъехьа хан-ханнахьа хоам бу партийни организацешка.

29. Парте лоархIамегIара решенеш ювцаран уж кхоачашъяра тIадерзадаь гIулакхаш кийчдаран, хIаьта ништта моттигерча вахара дешашка хьажара а районни, городской, окружной, областной, краевой партийни организацейи союзни республикай компартейи актива собранеш гулъю.

30. Партийни комитеташка партийни балха тайп-тайпарча дешашта массазара е ханна йола комиссеши балха группаши вIашагIйохка а хIаьта ништта общественни хьисапе партийни органашка гIулакх де коммунисташ тIаозара йолча кхыча формаех пайда эца а йиш я.

IV.

ПАРТЕ ЭГГАРА ЛАКХЕРА ОРГАНАШ

31. Советски Союза Коммунистически парте лакхехьара орган я парте съезд. АргIанара съездаш Центральни Комитето гулъю пхе шерал тIех ха ца йоалийташ цкъа. Партийни съезд гулъелген ден порядоки хьакхайкаю съезд хила цхьан беттали ах беттали кIезигагIа йоацаш ха йисача хана. АргIанара йоаца (чрезвычайни) съездаш парте Центральни Комитето гулъю ший инициативагIа е эггара тIехьагIа хиннача съезде шоай викалаш бахкийтача парте берригача члений кхоалагIча даькъал кIезигагIа боацараша дIадехарах. АргIанара йоаца (чрезвычайни) съездаш ши бутт балалехьа гулъю. Съездах бокъонца съезд лоархI, нагахьа санна парте берригача членашта хьалхарча викалех аханел кIезигагIа боацараш цига хуле.

Парте съезде боахкийтача викалий боарамаш Центральни Комитето увттаду.

32. Нагахьа санна аргIанара йоаца (чрезвычайни) съезд Центральни Комитето 31 пунктe белгалъяьча хана ца гулйой, аргIанара йоаца (чрезвычайни) съезд гулъелга дIадийхача организацей бокъо я парте Центральни Комитета йолла бокъо а йолаш йола аргIанара йоаца (чрезвычайни) съезд гулъяра организационни комитет вIашагIйолла.

33. Съездо:

а) ла а дувгI, чIоагI а ю Центральни Комитета, Центральни ревизионни комиссе, кхыча центральни организацей отчеташ;

б) Парте Программаген Уставаген юха а хьож, хувц, чIоагIду уж;

в) чурчен доазол арахьарчен политика дешай хьакъехьара никъ белгалбоаккх, партийнии пачхахьалкхени вахара, коммунизм хьалъяра лоархIамегIара дешаш дувца а дувц, къеста а ду:

г) Центральни Комитети Центральни ревизионни комиссии хорж.

34. Съездо оттаьча составагIа хорж Центральни Комитети Центральни ревизионни комиссии. Нагахьа санна ЦК членаш юкъера дIабоале, царна когаметта цунна юкъебохийт хьалха съездо КПСС ЦК члена кандидаталла хержа хиннараш.

35. Съездашта юкъерча хана Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето парте, моттигерча партийни органий берригача балха кулгалду, кадраш хьа а хорж, балхаш тIа дIа-юха а нийсъю, центральни пачхахьалкхени къахьегамхой общественни организацейи балха лостам тел, парте тайп-тайпара органаш, учрежденеш, предприятеш хьа а ю, цар балха кулгал а ду, ше тIахьожам лоаттабеча центральни газетийи журналийи редакцеш чIоагIъю, партийни бюджетера средстваш дIаюха а хьежаю, из нийса лелайой хьожаш тIахьожам а лоаттабу.

КПСС-а кхыча партешцара гIулакхаш чакхдоахар Центральни Комитет я.

36. Дешаш оттаьча порядкагIа чакхдувлий, парте центральни органашка къахьегамхой письмош, заявленеш, жалобаш къестаеш бу болх нийса бой, партийни бюджет йоагтIача тайпара лелайой хьожаш, цу даькъе партийни членски взносаш дIателар, хьаийяр, царна учет лелаяр а долаш, хIаьта ништта КПСС Центральни Комитета предприятейи учрежденейи финансово-боахама балха ревизи ю Центральни ревизионни комиссе.

37. КПСС ЦК ялх бетта цхьаннел кIезигагIа йоацаш пленарни заседанеш ю. ЦК пленумий балха юкъе даькъа лоац ЦК членалла кандидаташа, совещательни голос хила бокъо а йолаш.

38. Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето хорж: пленумашта юкъерча хана парте беча балха кулгалдара — Политбюро; хIара денна беча балха кулгалдара, керттерча даьнъе кадраш хьахаржараи де лаьрхIар кхоачашдарга хьажараи, — Секретариат. Центральни Комитето КПСС ЦК Генеральни секретарь хорж.

39. Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето ЦК-ра йола партийни тIахьожама Комитет хьаю.

КПСС ЦК-ра партийни тIахьожама Комитето:

а) КПСС членашен членалла кандидаташен партийни дисциплина мишта кхоачашъю хьожаш тIахьожам лоаттабу, парте Программан Уставон дIадехараш, партийни пачхахьалкхени дисциплина телхасраш, хIаьта ништта партийни мораль телхаераш бехктокхаме оз;

б) союзни республикай компартей ЦК-ша, парте краевой, областной комитеташа шоаш партера дIабахарахи партийни взысканеш яларахи яьча решенешта яйта апелляцеш къестаю.

40. Парте съездашта юкъерча хана КПСС Центральни Комитет, из эшаш моттиг хуле, парте политикацара дувцанза даргдоаца дешаш къестадара Ерригсоюзни партийни конференци гулъе йиш йолаш я. Ерригсоюзни партийни конференци чакхъяккхара порядок КПСС ЦК-ас белгалйоаккх.

V.

ПАРТЕ РЕСПУБЛИКАНСКИ, КРАЕВОЙ, ОБЛАСТНОЙ, ОКРУЖНОЙ, ГОРОДСКОЙ, РАЙОННИ ОРГАНИЗАЦЕШ

41. Республикански, краевой, областной, окружной, городской, районни партийни организацешен цар комитеташен шоай балха тIа хьалхле лелаю КПСС Программацеи Уставацеи, республика, края, областа, округа, города, района доазон тIа парте политика чакхйоаккхаш берригa болх бу, КПСС Центральни Комитета директиваш кхоачашъелга вIаштIехьдоаккх.

42. Парте республикански, краевой, областной, окружной, городской, районни организацей, цар кулгалдеча органий керттера декхараш:

а) наха юкъе политически организаторски болх бар, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдара, промышленни юртбоахамеи производства эффективность ма могга дегIайоалаяраи лакхъяраи, пачхахьалкхен планаш кхоачаши тIехкхоачашй яра, къахьегамхой хьал-тарои культурни боарами леррагIа лакхлулга Iалашдара уж оарцагIбахар;

б) идеологически болх вIаштIехьбаккхар, марксизма-ленинизмана пропаганда яр, къахьегамхой коммунистически сакхетам лакхбар, моттигерча непайоазонна, радиона, телевиденена кулгалдар, Iилман, культура, халкъа образоване учрежденей балха тIахьожам лоаттабар;

в) цига болх беча коммунисташка гIолла халкъа депутатий Советашта, профсоюзашта, комсомола, кооперацена, кхыча общественни организацешта кулгалдар, цу организацей балха тIа-тIа дукхагIа къахьегамхой юкъеозар, социалистически демократи дIахо кIоаргъяра хиланза даргдоацар санна, наьха самодеятельности хьинари дегIадоаладар;

г) кулгалдара йола ленински принципаши методаши цIенхаштта кхоачашъяр, партийни балха тIа, пачхахьалкхени боахама доал дечи берригача сферашка ленински стиль чIоагIъяр, идеологически, организаторски, боахама болх вIаши къоаста ца беш цхьана белга Iалашдар, ерригача участкашка пачхахьалкхени къахьегамен дисциплина, порядоки дика вIаштIехьбаьнна хилари чIоагIдар;

д) кадрови политика чакхъяккхар, кадраш коммунистически идейность, нравственно цIена хургйолаш, тIадилла гIулакх бахьан шоаш партенен халкъаи хьалхашка чIоагтIа бехктокхаме йолга кхетадеш кхетам балар;

е) шоай республика, края, областа, округа, города, района доазон тIа парте тайп-тайпара учрежденеши предприятеши хьаяр, цар балха кулгалдар; шоай организаце чухьа парте рузкъа дIа-юха денъар; хан-ханнахьа лакхе латтача партийни органга хоам бари шоай балхах лаьца цунна отчеташ телари.

ПАРТЕ РЕСПУБЛИКАНСКИ, КРАЕВОЙ, ОБЛАСТНОЙ ОРГАНИЗАЦЕЙ КУЛГАЛДУ ОРГАНАШ

43. Областной, краевой, республикански партийни организаце лакхера орган я областной, краевой партийни конференци, союзни республика Компарте съезд. хIаьта царна юкъерча хана — областной комитет, краевой комитет, союзни республика Компарте ЦК.

44. Областной, краевой комитето аргIанара областной, краевой конференци гулъю шин-кхаь шера цкъа. Компарте ЦК-ас союзни республика Компарте аргIанара съезд гулъю пхе шера цхьаннел кIезигагIа йоацаш. АргIанара йоаца (чрезвычайни) конференцеш, съездаш гулъю, областной, краевой комитета, союзни республика Компарте ЦК-а решенегIа е областной, краевой, республикански партийни организацешка чубоагIача берригача членех кхоалагIа долча даькъо дIадехарагIа.

Областной, краевой конференце, союзни республика Компарте съезде бохийтача делегатий дукхал е кIезигал йоагI-йоагIача партийни комитеташа шоаш къоастаю.

Областной, краевой конференце, союзни республика Компарте съездо областной, краевой комитета, союзни республика Компарте ЦК, ревизионни комиссе отчеташка ладувгI, шийна эш аьнна хете партийни, боахами культуреи хьалъяра кхыдола дешаш дувц. областной, краевой комитет, союзни республика Компарте ЦК, ревизионни комисси, КПСС съезде бохийта делегаташ хорж.

Союзни республикай компартей съездашта юкъерча хана парторганизацей балха тIа лоархIамегIара дола дешаш дувцар духьа, эшаш моттиг хуле, компартей ЦК-аш республикански конференцеш гулъе йиш йолаш я. Республикански партийни конференцеш чакхъяхара порядок союзни республикай компартей ЦК-ша белгалйоаккх.

45. Областной, краевой комитеташа, союзни республикай компартей ЦК-ша бюро, хIаьта ништта комитета секретараш хорж. Хоржа секретараш пхе шерал кIезигагIа йоацаш партийни стаж йолаш хила беза. Комитетий пленумашка партийни тIахьожама комиссей председателаш, цу комитетий отделий заведующеш, партийни газетийи журналийи редактораш чIоагIбу.

ХIара деннара дешаш къестадараи де тIанийцар кхоачашдарга хьажараи парте обкомашка, крайкомашка, союзни республикай компартей ЦК-ка хьаю секретариаташ.

46. Областной, краевой комитетий, союзни республика Компарте ЦК пленум биъ бетта цхьаннел кIезигагIа йоацаш гулъю.

47. Областной, краевой комитето, союзни республика Компарте ЦК окружной, городской, районни партийни организацешта кулгалду, парте окружной, городской, районни комитетий балха гIулакхаш тохка а тохк, хан-ханнахьа цар отчеташка ла а дувгI.

Краяштен союзни республикаштеи юкъейолха автономни республикай, хIаьта ништта автономнии кхыйолчеи областий партийни организацеш краевой комитеташа, союзни республикай компартей ЦК-ша кулгалдеш я.

ПАРТЕ ОКРУЖНОЙ, ГОРОДСКОЙ, РАЙОННИ (ЮРТИЙ А ГОРОДИЙ А) ОРГАНИЗАЦЕЙ КУЛГАЛДУ ОРГАНАШ

48. Окружной, городской, районни партийни организацей лакхера орган я шин-кхаь шера цкъа окружной, городской, районни комитеташа гулъю окружной, городской, районни партийни конференци е коммунистий юкъара собрани, хIаьта аргIанара йоацараш — комитета решенегIа е йоагI-йоагIача партийни организацена чубоагIача берригача членех кхоалагIа долча даькъо дIадехарагIа.

Окружной, городской, районни конференце (собране) комитета, ревизионни комиссе отчеташка ладувгI, шийна эш аьнна хете партийни, боахами культуреи хьалъяра кхыдола дешаш дувц, окружной, городской, районни комитета, ревизионни комисси, областной, краевой конференце е союзни республика Компарте съезде бахийта делегаташ хорж.

Окружной, городской, районни конференце бохийтача делегатий дукхал е кIезигал партийни комитето ше белгалйоаккх.

49. Окружной, городской, районни комитето бюро, цунца цхьана комитета секретараш хорж, хIаьта ништта комитета отделий заведующеш, партийни комиссе председатель, газетий редактораш чIоагIбу. Окружной, городской, районни комитетий секретаралла хоржараш пхе шерал кIезигагIа йоацаш партийни стаж йолаш хила беза. Комитетий секретараш обкомо, крайкомо, союзни республика Компарте ЦК-ас чIоагIбу.

50. Окружной, городской, районни комитето юххьанцара партийни организацеш хьаю, цар балха кулгалду, парторганизацей балхах лаьца хан-ханнахьа цар отчеташка ладувгI, коммунистий учет лелаю.

51. Окружной, городской, районни комитета пленум гулъю кхаь бетта цхьаннел кIезигагIа йоацаш.

VI.

ПАРТЕ ЮХХЬАНЦАРА ОРГАНИЗАЦЕШ

52. Парте лард я юххьанцара партийни организацеш.

Парте членаша болх беча моттигашка — заводашка, фабрикашка, совхозашка а кхыча предприятешка а, колхозашка, Герзашцарча Низий доакъошка, учрежденешка, дешара заведенешка и. кх. дI. хьаю юххьанцара партийни организацеш, нагахьа санна цига кхаьннел кIезигагIа боацаш парте членаш бале. Хиланза яргйоацаш яле коммунисташ бахача моттиге территориальни юххьанцара парторганизацеш хьае йиш я.

Цхьайолча хана обкома, крайкома, союзни республика Компарте ЦК пурамийца, цхьан производственни объединене чуйоагIаши, из массаза нийслуш ма хиллара, города цхьан районера е массехк районера массехк предприяти чулоацеи парторганизацеш хьае йиш я.

53. 50 совгIа КПСС члени кандидати волча предприятешка, колхозашка, учрежденешка; нагахьа санна райкомо, горкомо, окружкомо бокъо еннаяле, цхьан юкъарча юххьанцарча партийни организаце чуйоагIаргйолаш цар цехашка, участкашка, фермашка, бригадашка, отделашка кх. дI. партийни организацеш хьае йиш я.

Цехий, участкай, и. кх. дI. организацешта юкъе а, хIаьта ништта 50-нел кIезигагIа членаши кандидаташи болча юххьанцарча парторганизацешта юкъе а бригадайи кхыча производственни звеньяйи партийни группаш хьае йиш я.

54. Юххьанцарча партийни организаце лакхера орган я бетта цхьаннел кIезигагIа йоацаш ю партийни собрани. Цеховой организацеш йолча партийни организацей юкъара собранеш санна, цеховой яраш а шин бетта цхьаннел кIезигагIа йоацаш ю.

300 совгIа коммунист чузоагIача йоикхача партийни организаце юкъара партийни собрани, эшаш моттиг хиларга хьежжа, парткомо чIоагIъяьча хана е массехк цеховой парторганизаце дIадехарагIа ю.

55. ХIара деннара болх бара юххьанцарча, цеховой партийни организаце шин-кхаь шера лаьрхIа бюро хорж, цунна чубоагIараш дукха е кIезига хилар партийни собранес къоастаду. Юххьанцарчен цеховойи парторганизацешка, царна чувоагIар 15-нел кIезигагIа парте член вале, бюро а ца хоржаш, партийни организаце секретари цун заместители хорж.

Юххьанцарчен цеховойи парторганизацей секретаралла хоржараш цхьан шерал кIезигагIа йоацаш партийни стаж йолаш хила беза.

150-нел кIезигагIа парте членаш чубоагIача юххьанцарча парторганизацешка кхыча декхарех мукъаболча партийни болхлой должносташ, массаза яхар санна, хулаш яц.

56. 300-нел совгIа парте членаши парте членалла кандидаташи болча йоикхийча предприятешкеи учрежденешкеи, хIаьта эшаш моттиг хуле, ший тайпара производственни белгалонаши территориально дIа-юха екъаннеи хилар теркал а деш, 100-нел совгIа мара коммунист воацача организацешка а. нагахьа санна обкомо, крайкомо, союзни республика Компарте ЦК-ас пурам лойя, партийни комитеташ хьае йиш я, цу предприятей, учрежденей цеховой партийни организацешта юххьанцарча партийни организаце бокъонаш а луш.

Колхозий, совхозий, юрта боахама кхыча предприятей партийни организацеш 50 коммунистах латташ яле, партийни комитеташ хьае йиш я.

500 совгIа коммунист чувоагIача партийни организацешка, обкома, крайкома, союзни республика Компарте ЦК-а пурамийца цхьайолча хана йоккхийча цехашка парткомаш хьае йиш я, хIаьта производственни участкай партийни организацешта юххьанцарча партийни организаце бокъонаш лу.

Парткомаш хорж шин-кхаь шера, цун членаш мел миссел хила беза чIоагIду юкъарча партийни собране, конференце.

Парткомаша, партбюроша, юххьанцарчеи цеховойи партийни организацей секретараша партийни собранешка шоаш беча балха хьакъехьа коммунисташка хан-ханнахьа хоамаш ду.

57. 1000 совгIа коммунист юкъевоагIача юххьанцарча организацей парткомашта, нагахьа санна союзни республика Компарте ЦК-ас бокъо лойя, КПСС нах хьачуэцара, парте членаштен членалла кандидаштен учет лелаяра, коммунистий персональни делаш къестадара дешай хьакъехьа парте райкома бокъонаш яла йиш я.

Цу организацешка хоржа парткомаш шерра состав йолаш хила йиш я, хIара деннарча гIулакхашта кулгалдара бюро а хьаеш.

58. Юххьанцарча партийни организаце ший гIулакхаш чакхдоах КПСС Программацеи Уставацеи хьалхле а лелаеш. Из къахьегама коллектива политически тIум я, цо юкъарчал доацаш къахьегамхошта юкъе болх бу, уж партена гонахьа кхотабу, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдара оарцагIбоах, парте кадрови политика чакхйоахача хьинаре дакъа лоац.

Юххьанцара партийни организаце:

а) КПСС-е керда членаш хьаийбу;

б) коммунисташ хьалкхебу парте гIулакха тешаме, идейно дог тийша, коммунистически морала мутIахьа болаш;

в) коммунизм хьалъяра практикаца айхха дувза а дувзаш, коммунисташа марксистско-ленински теори Iомаелга вIаштIехьдоаккх, марксизмана-ленинизмана моллагIча тайпара яь а ревизи е, догматически тайпара яшха гIертарашта духьала, миччa тайпара а йолча буржуазни идеологена, тIехьадисача гIулакхаштен уйлаштен духьала къовсам лоаттабу;

г) предприяте, колхоза, учреждене, дешара заведене, и. кх. дI. къахьегама, общественно-политически, боахама вахаре коммунистий авангардни лоархIам айбара йоакхо ю;

д) экономически социальнои дегIаахара декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбоах, пачхахьалкхен планаши къахьегамхой социалистически декхараши кхоачашдара, производствана интенсификаци яра, къахьегама овсарлеи продукце дикали лакхъяра, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш, хьалхалатта опыт производствана шерра юкъенхувлара тIаерзаяь лелаеча социалистически яхьа кулгалду. чура тароназ хьагучаяхара къахьегамхой оарцагIбоах, рационально, кхомбеш материальни, къахьегама, финансови ресурсех пайда эцилга хьадех, общественни доалахье лорояраи йIаьхегIа яраи, наьха къахьегама а быта а хьалаш тоадара йоакхо ю;

е) агитационно - массовии пропагандистски болх бу, коммунизма, халкъий доттагIала идеяшта мутIахьа хургболаш къахьегамхошта кхетам тел, лакха политически культура хьае царна гIо ду. законага хьежжа Iалашду предприятена, учрежденена доал дечара къахьегама коллектива лоархIам лакхбелга, новкъостал ду профсоюзни, комсомольски, кхыйолча общественни организацей хьинар айдара;

ж) критикеи самокритикеи шерра йоаржаяра кIийлен тIа къовсам лоаттабу бюрократизмаца, местничестваца, ведомственностаца, пачхахьалкхен, къахьегама, производственни дисциплина телхаярца. никъ бехк пачхахьалкхе Iехае гIертара, леладе доагтIаш дола гIулакхаш леладу предприятешка, колхозашка, учрежденешка мелал лелаяра, доал ца дара, рузкъа кхом боацаш дIаахийтара духьала;

з) цун берригача балха новкъостал ду окружкома, горкома, райкома, хIаьта ший балхах цунна отчет лу.

59: Промышленни предприятей, транспорта, бувзама, гIишлош еча, материально-технически Iалашон, торговле, общественни кхачан, коммунально-бытови гIулакхаш деча, колхозий, совхозий, юрта боахама кхыча предприятей, проектни организацей, конструкторски бюро, Iилма-тохкама институтий, дешара заведеней, культурно-просветительнии дарбани учрежденей юххьанцарча партийни организацей бокъо я администраце балха тIахьожам лоаттабе.

Министерствай, пачхахьалкхен комитетий, кхыча центральни а моттигашкарча а советски, боахама учрежденей, ведомствай партийни организацеша тIахьожам лоаттабу аппарато партеи правительстваи директиваш кхоачашъяра, советски законаш нийса леладара беча балха. Цар де дезар да аппарата болх эргабаьккха тоабара хьинаре влияни яр, тIадиллача гIулакхах бола бехктокхам лакха хилар кхетадеш хургболаш балхахошта кхетам балар, пачхахьалкхен дисциплина чIоагIъяра, бахача наха гIулакхаш делга тоадара тIадерэадаь гIулакхаш дар, бюрократизмацеи волокитацеи тIагIертта къовсам лоаттабар. учрежденей. хIаьта ништта царгара посташ моллагIаш яле а къаьст-къаьстача балхахой балхацарча кхоачамбоацарех бе боагтIаш йолча партийни органашка хан-нахьа хоам бар.

Белгалдаккхар. Юххьанцарча партийни организацешка хьае йиш я администраце деятельностан аппарата балхаи производственни гIулакхий цхьадолча лостамашта тIахьожам лоаттабе бокъо йола комиссеш.

VII.

ПАРТИ А ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИ ОБЩЕСТВЕННИИ ОРГАНИЗАЦЕШ А

60. Пачхахьалкхени общественнии организацешта кулгал ду КПСС цига болх беш болча коммунисташка гIолла. Парти гIерт пачхахьалкхени общественнии организацешка шоай конституционни полномочеш, уставни бокъонаши декхараши дизза кхоачашдайта, новкъостал ду къахьегамхой цар балха шерра юкъеувза. Партийни организацеша гIулакхаш леладу СССР Конституце гома чу, уж гIертац советски, профсоюзни, кооперативни, кхыйолча общественни организацеша де дезараш шоаш де, цар вIашагIэяйтац партийнии кхычеи органий функцеш, балхаца эшаш йоаца параллелизм хилийтац.

61. Пачхахьалкхени общественнии организацеша гулъеча съездашка, конференцешка, собранешка, хIаьта ништта цу организацей хержача органашка, кхаьннел кIезигагIа боацаш парте членаш цига бале, вIашагIъехк партийни группаш. Цу группай декхар да йоагтIаш йолча парте йоацача организацешка массе оагIора партийни влияни чIоагIъяри цун политика чакхъяхари, цу организацешка коммунистий хьинар дегIакхувлилгеи цига лелача гIулакхех бола бехктокхам лакхбелгеи, цар балха тIа демократически нормаш цIенхаштта нийса лелаяр, партийнии пачхахьалкхени дисциплина чIоагIъяр, бюрократизмаца къовсам лоаттабар, партийнии советскии директиваш кхоачашъяра тIахьожам лоаттабар.

62. Партийни йоацача организацешкарча партийни группай балха кулгал ду из де дезаш йолча партийни органаша: КПСС ЦК, союзни республикай компартей ЦК, парте крайкомаша, обкомаша, окружкомаша, горкомаша, райкомаша.

VIII.

ПАРТИИ КОМСОМОЛИ

63. Кагирхой Еррнгсоюзни Ленински Коммунистически Союз—кагирхой самодеятельни общественно-политически организаци, парте хьинаре гIончеи резерви. Комсомоло партена гIо ду кагирхошта коммунистически кхетам балара, керда общество практически хьалъяра, пачхахьалкхера, общественнии гIулакхашта доал дара уж юкъеувза, массе оагIора дегIабаьхкача наьха ноахал кхеде.

64. Комсомольски организацей бокъо я йоагтIаш йолча партийни организацешта хьалхашка предприяте, колхоза, учреждене балхах дола дешаш дувцачеи увттадечеи шерра инициатива хила, юкъарчал доацаш дакъа лоац уж къестадеча, нагахьа санна уж кагирхой къахьегамах, бытах, кхетам баларах дале, къаьстта а лоацаш. Производственнии общественнии ерригача сферашка партийни установкаш хьинаре чакхйоахар хила езаш я комсомольски организацеш.

65. Советски Союза Коммунистически парте кулгал а деш бу болх ВЛКСМ. ВЛКСМ моттигашкарча организацей балха лостам а тел тIахьожам а лоаттабу йоагтIаш йолча республикански, краий, областий, округий, городий, районий партийни организацеша.

Кагирхошта коммунистически кхетам балара беча балха партийни органашеи юххьанцарча партийни организацешеи шолгIаре лувц моттигашкара комсомольски организацеш, цар дIадоладаь пайдана гIулакхаш хьаллувц, цар балха ма могга гIо ду.

66. КПСС членалла хьаийбаь ВЛКСМ членаш комсомолера дIабувл уж парте бахача хана денз, нагахьа санна уж хержача комсомольски органа членаш а беце комсомольски балха тIа а беце.

IX.

ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗАШКАРА ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦЕШ

67. Герзашцарча Низашка шоай деятельность лелаю партийни организацеша КПСС Программеи Устави кулгале а лувцаш, хIаьта болх бу Центральни Комитето чIоагIъяьча инструкце кIийлен тIа. Цар Iалашду Герзашцарча Низашка парте политика чакхйоахилга, цар лични состав Коммунистически партена гонахьа кхотаю, тIехошта марксизма-ленинизма идеяй кIийлен тIа, социалистически Даьхенна са ца кходеш тешаме хургболаш кхетам тел, хьинаре новкъостал ду эскареи халкъеи барт чIоагIбара, бIун тIема кийчо лакхъяра, тIема дисциплина чIоагIъяра йоакхо ю, личнн состав оарцагIйоах тIемеи политическии кийчон, керда техникеи герзи карадерзадара, тIадилла тIема гIулакх, командоване приказаши распоряженеши чакхъяхара декхар ала хIама доацаш кхоачашдара.

68. Герзашцарча Низашка партийни балха кулгал ду КПСС Центральни Комитето КПСС ЦК Отдела бокъонаш а йолаш болх беш йолча Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи Керттерча политически управленега гIолла.

Округийи флотийи политуправленей начальникий, эскарий, флотилей, соединеней политотделий начальникашта эш пхе шера партийни стаж.

69. Герзашцарча Низий партийни организацешеи политорганашеи айхха бузам лоаттабу моттигашкарча партийни комитеташца, царна хан-ханнахьа информаци ю тIема доакъошка беча политически балхах. Воински партийни организацей секретарашеи политорганий кулгалхошеи дакъа лоац моттигашкарча партийни комитетий балха юкъе.

X.

ПАРТЕ АХЧАН СРЕДСТВАШ

70. Партеи цун организацейи ахчан средстваш хьахул членски взносех, парте предприятеша телача доходех, кхыча поступленеех.

Парте ахчан средстваех пайда ийбара порядок КПСС Центральни Комитето оттаю.

71. Парте членашеи КПСС членалла болча кандидаташеи хIара бетта телаш йола членски взносаш укх боараме оттаю:

Бетта тIадоагIар
70 сомага кхоачараша тел 10 кепиг
71 сомагара—100 сомага кхоачараша — 20 кепиг
101 сомагара—150 сомага кхоачараша—1,0 процент
151 сомагара—200 сомага кхоачараша—1,5 процент
201 сомагара—250 сомага кхоачараша— 2 процент
251 сомагара—300 сомага кхоачараша—2,5 процент
300 сомал тIехдоагIараша —3,0 процент.

72. Парте члена кандидаталла воалаш тела взносаш бетта эцача алапе 2 процента боараме я.

Керттердар: бехктокхами дисциплиней

НОВКЪОСТАЛ ДУ, ХЬЕХАМ ТЕЛ

Къахьегама дисциплина чІоагІъяра боккхача лоархІаме да бокъонаш телхаяра профилактика ярам алкоголизмаца къовсам лоаттабарам йолча завода а цехий а советаша чакхдоаха гІулакхаш. Совето хан-ханнахьа анализаш ю ерригача предприяте санна, ишттa ерригача подразделенешка а къахьегама дисциплина мишта хьожеш.

1984 шера совета инициативагІа заводе хьайийлай стационарни наркологически отделени. Балха ца воагІаш Іийна, балха тІехьаваьнна цхьакха саг висац бригада, участка, цеха профилактика совете е новкъостий суде дош ца дувцаш. Цох дикка беркат а даьннад.

Нагахьа санна совхка мйс бетта прогулаш ярах заводе йовш хинна ха 1,3 эзар сага-ди хиннадале, укх шера цу юкъа 900 сага-ди мара дац.

Дисциплина къаьстта чІоагІъе даьлар тхо КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленум хинначул тІехьагІа. ХІанз чакхдоахаш да чурча ресурсех дикагІа пайда ийбара, Іилман-техническе прогресс сихагІа балха юкъейоалаяра, кадраш хувцавлар лохдара тІадерзадаь гІулакхаш. Диццалийтац кагирхошта къаьстта дешаш бараштеи, профессионально-технически училищаш яьхараштеи идейно-политически кхетам балар, царца хьехамчал леладара болх кхы а тоабе безаш хилар.

Дисциплинен порядоки чІоагІъяра тІаберзабаь болх кхоачам боллаш заводе ца беш хилара тешал ду масалаш кІезига дац хІанз а.

Массехк шера ший планови заданех ца лоархІаеш хьайоагІа №14 йолча цеха коллектив. Кхоачашъяьяц цо дІабахача мйс бетта план а. Цехо хаддейза новкъерле ю 1, 2, 3 йолча цехашка боарамегІа болх байтара.

Дукхьал 1985 шера ворхІ бетта цу цехе 203 сага-ди прогулаш яьй. Бизза пайда эцац балха ханах. Моттигаш нийслу нах балха тІехьабусаш, ханал хьалха балхара дІаухаш.

ЙийтталагІа яр санна чІоагІа лоархІам болча цехе уж кхоачамбоацараш нийслуш хилар вІалла ла йиш йолаш хІама дац. Нахаца бу кхетама болх лерттІа бац цеха партийни, профсоюзни организацеша. Цар наьха теркам тІаберзабац хІанз а пайде ца эцаш йолча таронашта. ХІаьта уж цехе шортта йолаш я.

Заводе хІанз а мела лел кагирхошца кхетама болх бара гІулакх. Тхона лаьрхІа кадраш кийчъю номер 3 йолча СГПТУ. Укхаза дешаш бараштa-м каст-каста практиках баьхке а, музее гІолла экскурсеш еш а йовз завода сийлен традицеш, хІаьта училища яьккха баьлча разрядаш а телаш уж торжественни хьисапе болхлой мугІарашка хьаэц. Бакъда, ишттa латтац райисполкома соцамах тхо долча хьежабеча кагирхошца беш бола кхетама болх. Уж кагирхой цхьацца правонарушенеш ярах милице органашка учете латташ хул дукхагІча даькъе.

Мегаций уж тайпа кагирхой заводе балха боагІа ди дІахорча цар дерригача вахаре дицлургдоацаш хулга вІаштІехьдаккха. Завода коллективаца уж вІашагІкхета ди доккха цІей санна белгалдаккха? Дика мег. Из дІадоладе мегаргда завода тІемеи къахьегамеи музее цу кагирхошца экскурси ярца, хІара кхувш воагІачо дика традицеш йолча предприяте къахьега ше ваналга кхетадергдолаш цу предприяте продукци вай республике меттел гаьнна цул арахьа йовзаш йолга дІахайташ.

Каст-каста чакхдаха деза кагирхой тІемеи къахьегамеи ветеранашца, шоай хьаьналча къахьегамца сий даьккхараш-ца вІашагІкхетараш. ТІаккха парткома, профкома, комсомола комитета массезарча отчеташка дІа ма яздой завода музеях лаьца. Бакъдар аьлча, цу музее ца хулаш хІанз а дуккха кадрови болхлой ба заводе, кагирхойх-м бувца а мича беза.

Керттера дар фуд аьлча, заводе балха венача зІамигача сага, йоІа проходной чакхбаьнначул тІехьагІа шоашка укхаза хьежаш хиннилга, царех тешилга, уж дагадоххарагІа укхаза нийсбенна боацилга хоадалийтар.

Хетаргахьа, чІоагІа пайда боалаш хІама хургдар цехий профсоюзни, комсомольски организацеша керда балха баьхкача кагирхой учет лелаяр. Цар эггара хьалха шоай низаца оатхал хьаярца, хьалхара алапи хьаэцарца, хьалхара балха разряд яларца уж даькъала бувцар дукхьа.

Цу тайпара цхьацца йола мероприятеш чакх-м йоах оаха, бакъда, уж кхоачам болаш яц. Цу даькъе къаьстта масал эца мегаргдола коллективаш йолаш я цехашка. Масала, ворхІагІча цехера Чепурнов Николая бригада, кхойтталагІча цехера Карпушкин Виктора, Петров Александра бригадаш.

Бакъда, кагирхошца беш бола кхетама болх хьанийцача, дукха формализм я. Из ишттa долга вай кхетаду укх шера №№ 12, 13 йолча цехашкарча кхаь зІамигача сага заводера хІамаш лочкъаярах набахта чубакка тайп-тайпара ханаш а тохаш судамаш яь хиларо. Цул совгІа, судо цехий кулгалхой бехке беш частни определени а йир. Из нийса даь хІама да. ХІана аьлча, кулгалхоша боагІача боарам тІа кхетама болх баьбаларе хургдоацеш дар из.

Завода коллектив бІарчча хьанийцача хьалхашка латта декхараш ма дарра довзаш, дисциплина лерттІа хилийтара хьайдда болх беш я. Сай къамаьл чакхдоалаш хьоахабе безам бар са дикагІа бола хьехамчий, дисциплиней порядоки хилийтара шоай низи хьинари ца кходеш бола нах. Уж ба А. Михайловский, К. Хадашев, Р. Мальсагов, А. Торшхоев, М. Дорошин, Н. Ржакинский, Л. Бузуркулов, С. Фисенко, кхы дукха бараш.

В. КОРНИЛЕНКО,
Грознерча «Красный молот» яхача завода профкома председатель.

Оаха яздаьчун лерагІа

«Цхьа да ца хилча»

Ишттa корта болаш яр укх шера 12-ча сентябре «Сердало» тІа араьнна критически корреспонденци. Цу тІа дувцар Назрановски района «Маяк» совхоза кулгалхоша шоай транспорта вІалла а тІахьожам лоаттабеш ца хиларах, цигача нийсдалийтача цІенхаштта кхоачамбоацарех.

Цу хьакъехьа редакцега жоп дайтад «Чеченингушплодоовощхоз» объединене начальника М. Чочаева. Цо язду: «Материала тІа дийцар бакъда, ях. Балха тІа кхоачамбоацараш нийсдалийтарах совхоза керттерча инженера А. Тутаевна, гаража заведующена К. Хочубаровна, диспетчера А. Аушевна строги выговораш яьй. Ишттa строги выговораш яьй тракторно-кхаш леладеча бригадай бригадирашта Б. Аушевна, М. Оздоевна, С. Богатыревна, Ю. Албогачиевна. Боахама даь зе цхьадолча даькъе юхаметтаоттадара лакхе бийцача подразделеней специалистийн кулгалхойн алапех кхоалагІа дакъа соцадаьд. Объединене гІолла техача приказагІа совхоза керттерча бухгалтера А. Муталиевна строги выговор яьй, чІоагІа бехк баьб директора М. Кодзоевна.

Корреспонденце тІа дийца кхоачамбоацараш дІадахара де дезар белгалдаьккхад: 1986 шера хьалъяьргьа керда автогаражи мехмастерскойн. Еррига а торакторш тракторно-кхаш леладеча бригадашта тІачІоагІъяьй, уж бийсана йоагІача дІаоттаяйтара бехктокхаме бола нах хьожабаьб. ХІара дийнахьа дІател путевой листаш. Диспетчера путевой листаш дІателен хьанйюн журнал дІадоладаьд. Путевой листаш номераш а увттаеш, кулгаш а яздийя диспетчерга дІател. Болх йистебаьлча путевкаш диспетчера доагІа йоазув а дий, бухгалтере дІачулу. Спидометраша болх мишта бу, царна учет яра тІахьожам лоаттабу совхоза диспетчерой гаража заведующен. Ийс автомашина тІа лаьтта еха спидометраш тоаль йоахаргьа укх шера ноябрь бетта.

Совхозе гІолла техача приказагІа белгалъяьккхай автомашинаш дІаувттаю моттиги цу гІулакха бехктокхаме барашь».

ГЕРЗАШТА ДУХЬАЛА

ХІара дийнахьа Нохч-ГІалгІай АССР машар лорабара комитете герз дІадаккхара тІехьа лоаттабеча къовсама КІира хетаяь мероприятеш дІаяхьарах дола хоамаш ух.

Ленински района «Красный молот», «Автоспецоборудование» яхача заводашкара виъ эзар совгІа саг гулвелар машара митинге, Европе оттаяь ракеташ дІаяхара, космос герзех мукъахилийтара, адамленна тІема кхерам тІерабаккхара, химически а бактериологически а герзашта деш дола тохкамаш совцадара тІахьийхар цар США администраци.

Дукха нах вІашагІкхийттар Старопромысловски бурув тохара управлене культура ЦІагІа. Укхаза къамаьлаш дир тІема, къахьегама, парте встеранаша, комсомольцаша. ВІашагІкхетаре керттера девиз хинна дІаэттар «Гонахьара Іалам — адамлен фусам» яха дешаш. Старопромысловски района НГДУ а чакхъяьлар йоккха митинг.

Республика кхы районашка а чакхъювл дукха мероприятеш. Гудермессера хоам бу «Новогрозненский» яхача совхозе, локомотивни депо, «Мединструмент» яхача заводе машара митингаш чакхъяларах. Ишттa хоамаш да Сунженски района совхозий НГДУ, АТП коллективашкара.

Районе чакхъяха лерхІача мероприятей йоккха график оттаьяр Малгобеке. Укхазарча промышленни предприятеша, совхозаша, дешара заведенеша машара тІехьа кхайкаралаш ду.

Вай цІи мел яьхача предприятешкеи организацешкеи къахьегаш болча болхлоша дийнахьа болх баь даьккха ахча Машара фонде дІачудала лаьрхІад.

М. КАРТОЕВ.

ХА ТУЛИЙТ

—РЕЙД—

Массе хана санна 1 октябре хьайбаш чусоцаду вай республике. Уж Іангара дахара балхаш Назрановски, Малгобекски районашка мишта дІадоладаьд хьожаш хилар тха рейдови бригада укх деношка.

Хьайбаш толаме Іангара дахара республике кхайкарал даьраш хиларах тарра, дика кийчо яь чусоцадаьд хьайбаш Назрановски района боахамашка. Масала, «Экажевский» совхоз. Ши ферма я укхаза. Уж дика тоаяьй. Доахан латтача моттигашка, Іодийшача царна шелал кхетаргйоацаш, ардакхех кІийленаш яьй, кизгаш тохарал совгІа, арахьа кораш тІа полиэтиленови пленка техай, хийцай кхо, нувхаш дІайоахаш йола транспортераш, и. кх. дІ.

Доакъаращца а дика кхоачам баьб совхозе. Чусоцадаь латтаргдолча юкъа хІара хьайбана 28 центнер единица кхоачаргйолаш Іалашдаьд уж. Дерригаш, кхыметтел ча а фермай коа дІаоттадаьд. Аьлан а чан а аргІаш талхаргдоацаш царна гонахьара лаьтта аьхад, полиэтиленови пленка тІайиллай.

Кхоачам хиллал ба укхаза дояркаш, скотникаш, Іаьсий леладераш. Дика вІаштІехьдаьхад цар къахьегама а салаІара а хьалаш. Хьайбаш леладерашта хьалдаьча цІагІа я столови, буфет, паргІатта цІе уголок. СалоІача хана мел эшар да цу чу. Еррига ча помещенешка дІайхача хица йІоахъю батареяш латт.

Укхаза я лорашта, быта болхлошта хьаяь кабинеташ а. Цхьабакъда, уж цига ца боагІа бархІ-ийс бутт хургба. Из бахьан долаш балхара тІера а бувлаш, Назранеи Грозней аха безаш хул хьайбаш леладераш шоашта дарба дайта, еха телевизор е холодильник тоаяйта, керда барзкъа тегийта.

Назранерча быткомбината болхлой гучабаьнна «40 лет Октября» совхоза фермай къахьегамхой гІадбига а хІама хиннадац карарча шера. ХІаьта хьайбаш Іангара дахара «Экажевский» совхозе санна, ший ханнахьа кийчо яьй цига а. Дика тоаяьй фермай помещенеш. ЛерттІа вІаштІехьдаьхад цар балха а салаІара а хьалаш. Хьайбай комплексе, масала, «Экажевский» совхозе санна да уж. ХІаьта доакъарашца цу боахаме долчул а дикагІа кхоачам баьб. Эшар 24 единица йолаш, хІара хьайбана 30 доакъара единица кхоачаш Іалашдаьд уж е соахка хинначул 60 процент дукхагІа.

ЛерттІа кийчо яь чусоцадаьд хьайбаш района кхыча боахамашка а. Доакъар Іалашдара, кхычоа йоакхо ярга хьежжа я хьайбай продукци а. Масала, шура соахкарчул 15 процент дукхагІа кийчъю районе, хІаьта дулх — 31 процент.

ДІадахача шерарчул 400 бежан дукхагІа да укх шера.

ХІаьта миштад гІулакхаш Малгобекски районе? Соахкарчул дикка дукхагІа а планаш тІехкхоачашъеш а Іалашдаьд доакъар. ДукхагІа я хІара кхоабача Іаттагара йоакхa шура а. Цхьабакъда, назрановцаша дІабахача ийс бетта яьккхачул 218 килограмм кІезигагІа я цу юкъа цига яьккхар. Цул совгІа, дІадахача шера хинначарна 470 бежан тІерадаьннад.

Бруцеллез, туберкулез йола доахан дІа а доахаш, царна меттел керда дараш дІаувттаде доладаьд районе укх тІеххьарча хана. Цхьабакъда, цу гІулакха лерттІа хьалаш вІаштІехьдахара, хьайбаш чусоцадара ханаш геттара тулийт района дукхагІдолча боахамашка.

Масала, ГІ. Ахриева цІерагІа совхоз. Детташ дола доахан бруцеллез долаш да укхаза. Уж дІа а даьха, царна меттел ферме динача фух дола, хІаьта укх шера дахка деза ши бІаь шинар дІаоттаде лаьрхІад. Цу гІулакха из кийчъе йолайир, детташ дола доахан ахканарча лагере дІа а дига.

Лязараш юха а даржаргдоацаш ферма коа тІера лаьттан цхьа тІоа дІа а баьккха, помещенеш кхох, нувхех цІен а яь, массехказа молхаш а теха шинараш дІаоттадергдолча, Іаьсий леладергдолча корпусашка керда хьаьш деш, транспортераш увттаеш, кІийленаш тоаеш реконструкци е йолайир. Цхьабакъда, уж балхаш ший ханнахьа дІа ца доладар бахьан долаш, хІанзчул тІехьагІа кхы а цхьаn кІира чакхдаха карагІдовле тамаш я, цу юкъа эшар даь даргда тхо, яхаш кулгалхоша дувце а.

Ишттa хьал долаш я «Кавказ» совхоза фуна лаьрхІа шинараш дІаоттаде кийчъеш йола ферма а. Помещенешта тІатеІІа реконструкци еш латт укхаза а. ХІаьта а уж балхаш кхоачашдара кІезигагІа дале кхы а ши кІира дезаргда. ХІана аьлча, цхьан помещене дІаоттадаь хьаьш дац, чура кхо, нувхаш араяхара транспортер яц. Цул совгІа, кхоачам боллаш гІишлон материалаш а яц. ГІ. Ахриева цІерагІча совхозе-м деррига хьатІа а дена ферма коа дІаоттадаьд доакъар, цхьабакъда, цу совхозе из гІулакх а даьдац. Аьла цхьа аргІа мара латтац ферма коа.

Бруцеллез, туберкулез йола доахан Іа даккха чусоцадара, халача балхашта яь механизаци а йолаш, «Алханчуртский» совхоза хьайбай комплексе цхьацца помещени хьакъоастаяьй цу шин боахама, РАПО соцамагІа. «Кавказ» совхозо ший яр кийч а яь, цу чу доахан дІаоттадеш латтар тхо цу боахаме хиннача дийнахьа. Цхьабакъда, ахриевцашта еннар кийчъянза яр. Болх беш яцар транспортер, корашка кизгаш дацар, дІа ца доаккхаш кхо латтар. ХІаьта цига дІаоттаде деза доахан Терски дукъа тІа ахканарча лагере дар. Ишта а цамогаш долча царех шелъелча фу хургда ха хала дац!

Кхы а цхьа кхоачамбоацар да. Цамогаш дола доахан дІаоттадара цу шин боахама хьакъоастаяь помещенеш йолча хьатІадена цхьа грамм доакъар дац.

Дика кийчо яь чусоцадаьд хьайбаш М. Горьке цІерагІча, «Алханчуртский» совхозашка. Тоаяьй помещенеш. Фермашта хьатІаденад дукхагІдола доакъар. Назрановски района боахамашка санна деце а, тоъал дика вІаштІехьдаьхад наьха балха хьалаш. Уж Іалашбаьб хилапза даргдоацача спецбарзкъашца, кхычунца. Болх беш я доакъар кийчду цехаш. Из дац «Малгобекский» совхозе.

— Доакъар кийчду цех-м я тха, — йоах цу совхоза ферма заведующе Алероева Луизас. — Цхьабакъда, тоаьчул тІехьагІа из болх беш йий е яц хьажа йиш йолаш дац, солярка доацандаь.

Дийнахьа цехо болх бара из мел эш белгалдаьккха хиннадац соахка. Из бахьан долаш боарамал дукхагІа доадаьд, яхаш дувц совхозе. Цунна списани яьяц хІанз а. Из гІулакх ца дича, хІаьта дийнахьа болх бара доакъар доаккхача цеха мел эш белгал ца даьккхача, солярка лац фермана. Цул совгІа, цех болх беш хилча а цига кийчдара хьатІадена доакъар дац ферме.

ХІанз а тоаянза латт шинараш чусоцадара хьакъоастаяь помещени. Цун чура кхо дІадаьккхадац. Кхы а дукха балхаш де дезаш да детта доахан латтаргдолча корпуса чу.

Цхьадараш гирз даьнна а долаш хьалъяа хІама йоацандаь гІелденна латт укхаза Іасилгаш.

— Моша доакъар Іасилгашта, шинарашта хьатІакхухьаш механизатор вар ферме хьалха, — леткъ Іаьсий леладеш йола Узиева Амани. — Цхьабакъда, бригаде болх бе дІавахийтав из бутт хьалха. Цу хана денз тхо мошача доакъарца Іалашдара йоакхо еш саг вац. Іасилгашта лаьрхІа йол, ча дахь цкъаза. КІалхьарцара мара пайдана хилац из. Цунах 20 процент а даац Іасилгаша.

Цо яххача тайпара йол уллар тхо цига долча хана Іасилгашта хьатІаена. Уж цунна юхе а долхацар.

Доахан латтача бетона тІа ардакх а теха дахчан кІийленаш яьй «Экажевский», «Назрановский» совхозашка. Цхьабакъда, Малгобекски района «Алханчуртский» совхоза шурий ферме мара бІаргадовлзар тхона из даь. Бетонах, асфальтах яьча кІийленаш тІа йилла цхьаккха хІама яцар кхыча боахамий фермашка. Чан е опилкай кІалхьарцар дича а шийлача хана цига Іодужа бежан цамогаш ца хулаш 'атта дусаргдац. ХІаьта фу пайда ба дукха ахча а телаш дикача фух доахан хьакхувлар, уж лерттІа лела ца дича?

Лоацца аьлча, хьайбай боахаме ла йиш йоаца дукха кхоачамбоацараш бІаргадайра тхона цу района цхьайолча совхозашка, хІаьта «Малгобекский» совхозе къаьстта.

Цох фу хет-хьогІ Малгобекски района кулгалхошта...

А. ГАПУЕВ,
халкъа тІахьожама республикански комитета инспектор.
В. ДАШКЕВИЧ,
«Грозненский рабочий» газета корреспондент.
М. ХАМАТХАНОВ,
тха спец. корр.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Хоза а теркам тІаозаш а я къаьна Пловдив — Марицы яхача хи шинна а йисте ялх гувна тІа уллаш йола Болгарски Халкъа Республика йоккхалга диллача шоллагІа йола город. Советски Кишинева вошал леладеча цу городе гармонично цхьана тарлу къаьнара а хІанзара а архитектура. Доккхий реставрационни балхаш деш лаьттача хана юхаяьй къаьнача зодчий уникальни произведенеш. ШоалагІа хьахиннад города къаьна дакъа. Архитектурага диллача эггара чІоагІагІа наьха теркам тІаозаш йолча зданеех хьаяьй хоза тоаль гостиницаш, шоай тайпара йола корчмаш.

Сибат ший тайпара хиларо яьй Пловдивах дунен халкъашта юкъерча туризма эггара чІоагІагІа наха йовзаш йолча центрех цаІ.

СУРТА ТІА: Пловдива панорама.

А. СМИРНОВА сурт.
(ТАСС).

ХІАНЗАРЧА АМЕРИКА НАЦИСТАШ

ПхелагІча авене, Нью-Йорка юккъе ягІача «Бальтон» яхача фирма тика чурча документальни книжкай разделе, мугІарчегІа латтача йоккхийча томаш тІа хьалтеха йоалл табличка — «КхоалагІча рейха истори». Эггара сий долашагІа йолча моттиге латт нацистски библи — «Майн кампф». Английски меттала керда арахийца да из. Вож книжкаш американски авторий да: Гиммлери СС-и», «Доктора Геббельса пропагандистски аппарат», «Люфтваффе истори». «Фюрера интимни вахар» — массанахьа а латташ свастика я.

Къематди ма дагадоагІаш а дац уж «исторически тохкамаш». Къаьстта а хІанз, фашизм йохаяь шу адамлено дукха ха йоаццаш белгалдаьккхача хана. Хьанна лаьрхІа да уж? Халахете а, гитлеризми цунна тІехьалаттараши — Америке тахан долаш дола хІама да, цІенхаштта са а хьувзадеш.

Дика вІаштІехьъяьха неонацистий союзаш американски Іаьдала шу хьалхагІа мара гучаяьннаяц, уж йола дукха ха яле а, хІара денарчеи кІиранна цкъазза арадувлачеи мехка кепайоазоно цар хьакъехьа цкъа санна, дукхаза яздаьдале а.

...Филадельферча Томас Аллен Мартинес яхаш цІи йолаш волча саго 1984 шера бІаьстан юкъе, хІаране 50 цент мах болаш дола ши лотерейни билет эца аьнна 10 доллара купюра дІакховдаьй уж дохкачунга. Сарахьо, шийна баьнна пайда лоархІаш воаллаш, киоска даьна гучадаьннад, банкнот фальшиви хилар. Цу дийнахьа ийдераш дукха хиннабац, цудухьа продавеца вайзав ший клиент. ШоллагІча дийнахьа Іуйрийна юха а киоска хьалхашка вена хьаэттав вож, тІаккха иззамо купюра хьа а енна, ши билет а ийца, дІаваха аьнна сихха дІаволавеннав. Цхьабакъда, афериста автомашина номер хІанз дІаязъе вІаштІехьдьннад продавеца.

Америке фальшивомонетчикашта тІехьаяьнна къайлагІа лелаш лаьрххІа служба я, берригача мехка ши эзар гаргга ший агенташ а болаш. Полномочеш йоккхий я служба, тІаккха фальшиви долларащ ишттал камаьрша телаш хинна мистер Т. Аллен Мартинес хьалаха сел хала а хиннадац.

Юххьанцара лоткъам эца болабеннача хана а тІехьа набахта ца водаш кІалхарвала таро а кораяь, информатор хила раьза хиннав из. Цул тІехьагІа Орегон яхача штате лаьцав Генри Ли Ярброу яха фальшивомонетчиккий бандана керте латта цхьа саг. Закон хьаллоаттадераша дІаяхача хана цо леладаь хІамаш техкачул тІехьагІа, гучадьннад, цо леладьраш эггара зІамагІдар харц ахча делга а долаш хиннилга. Цу ханале Айдахо яхача штата прокуратура чиновникаш боабе гІийрта хиларах лохаш хиннав Генри Ярброу. ХІаьта укх тІехьарча хана эггара лоацагІча вариантагІа «порядок» оалаш хиннача неонацистий организацена кулгалдеш хиннав из. Эггара лоацагІа хІанай аьлча, фашисташа шоай бандах «йист ца хула вежарий» а, «кІайча американций бастион» а... оалаш хиннад.

Тайп-тайпарча штаташка ши дюжин хиллал бола «порядка» членаш набахта бахачул тІехьагІа, неонацисташка гІерта йолаенннай нах лохаш йола федеральни бюро а.

Цар леладаьча зуламаша дика хьахьокх цардар: 1984 шера 18 июне, группа членаша наькъа тІа кІийленна а хайша, тепчаш йийтта цхаралваьккхав денверски радиостанце диктор Аллен Берс. Цу шера, полицеца бувзавенна ва аьнна хеташ дегабуам а баь, пхьукІоага чу тепча теха вийнав цар шоай доакъашхо. Цу бІаьстан юкъе Миссури яхача штате полицейски вийнав цар. Соахка ноябрей декабрей Портлендеи Сиэтлеи федеральни агенташта дов даьд нациcташа...

Шин шера фальшиви банкнотащца мохк хьалбизаб неонациcташа. Соахка аьхкий Калифорне берригача мехка дІахезад военни форма тІаювхаш вола цхьа иттех бандит духьал а ваьнна 3 миллиони 600 эзари доллар ийца йода банковски автомобиль яйха хиларах дола хабар. Сан-Франциско «бІаьшере йовха» кийчлуш хиннаб фашисташ — йовзаш йолча Бринк яхача компане сейф яхьа гІийртаб уж цу чу 30 миллион дижача хана...

Неофашистски террористаш лувцача хана ФБР агенташ чІоагтІа лоралуш хул. «Йист ца хулача вежарий» тхьамадех цаІ Уильям Метьюз лаца гІортар гонахьа го а баь, вІашка дов деш 36 сахьат даьккхачул тІехьагІа моттигерча шерифа ши болхло ве а вувш чакхдаьннад.

«Порядок» яхача группа членашта чухьожача хана полицейскешеи ФБР агенташеи хьадаьккхад доала герз 150 (цу даькъе 11 пулемет), 150 эзар патрон, дукхха гранаташ, динамит, пластикови бомбаш, 36 автомобиль. Террористически кийчо яра нациcташа лагераш яхна хина ши ферма дІакъайлай. Цига Іомалуш хиннаб уж бомбаш е, тІаьши машинаькъаши лелхийта, бензозаправочни станцешта цІераш етта. Нацистий опытни инструктор хиннав — хьалха лаьрххІа йолча саботажа курса кулгалдеш хинна бригадии инарал Гордон Мор.

Аьттехьарчар план хиннай ВІашагІкхийттача Штаташта чухьа шерра террора кампани чакхъяккха. ХІанзчул цхьа тхъаьх шу хьалхагІа а Мартин Лютер Кинга къамаьл деш хиннача митинге низ бола заряд эккхийта гІийртаб цар группа членаш. Іаьржа цІока дола бераш чудагІача автобусашта кІал а бомбаш йийхкай. Укх тІеххьарча шерашка дов де кийчбенна хиннаб боабаьчул тІехьагІа чІоагтІа пропагандистски гІар айергйолча наха, хьалха хиннача США паччахьалкхен секретара Генри Киссинджера, Дэвид Рокфеллера, керттерча кхаь американски телекомпане президенташта.

Аьттехьарча террора кийчо цхьа кІеззига мара боацача террористий инициатива хинна Іацар. «Порядок» яхача группerча неонацистий айхха бувзамаш да ку-клукс-кланаца. ВІашагІкхийттача Штаташка лелача хорватски усташаща, американски нацистски партеца. «Спотлайт» яхаш шоай газет арахец неофашисташа 166 эзар экземпляр тиража йолаш.

Американски фашисташа кхыметтел шоай ди а хьабаьб. Цун хьехамаш 1946 шера а тІехьа хьакхайкадаьд хІанзарча ку-клукс-клана бухьех цхьанне Уэсли Свифта. Цар яхачох, Іиса-пайхамар арийцех, кхы а нийсагІа — англосаксонех мара кхычарех ваьннавац. «Даькъала лаьтта» да аьнна хьакхайкаьяьча Американа а моттиг нийсъеннай неонацистски библе тІа. ХІаьта вож берригa Іаьржа, ІажагІа, кхыбола «шоллагІча сорта нах» «шайтІа бераш» санна боабара тІахьех цу дезача йоазоно».

Цхьаькха нацистски «теолога», цхьан штата законодательни собрани чуйолча зданена кІал 1400 фунт взрывчатка йолла гІортарах хьалхагІа Сан-Квентин яхача набахта пхи шу даькхача Кейт Джилберта ший дагахьа соцадаьд, кхыметтел из расистски библи а тоъал «радикальни» ца хилар. Пост-Фолсерча (штат Айдахо) ший приходе паствана хьехам бу цо, Адольф Гитлер керда ваьнна пророк а ва, цудухьа «Майн кампф» дезача книжкех а да яхаш.

ХІанз Сиэтле суде барий гІанда тІа вагІа 23 неонацист. Фашистски диктатура оттаяра, кхыча расех бола американцаш боабара тІахьехамаш дарах яц царна суд, ахчан харц знакаш хьаярахи инкассаторски машинаш йовхарахи ю. Нацисташ цу тайпарча гІулакхашта мара бехке бац американски Фемидас.

Цхьабакъда, Плимута причалашка тахан цхьаькха а латт парусник — «Оствид» яха яхта. Из Адольф Гитлера ший хинна кема да. «Частни инициативагІа» музей я цу чу юллаш, хІаьта моттигерча Іаьдало кхыметтел пІелг а хьоабаьбац американски историна еза йолча цу моттига сий доаде гІерталга юхатохар духьа.

Вилюс КАВАЛЯУСКАС,
АПН собкор.
Нью-Йорк.

США. Американски общественность духьала я хІанзарча администраце Центральни Америке лелаеча политикана.

КІайча цІенна юххе хиннача демонстрацена юкъе дакъа лоацаш хиннараша белгалдаьккхар, регионера США политика Никарагуа революци хІалакьяра, Сальвадорера патриотически низаш тоІадара тІаерзаяь хилар.

СУРТА ТІА: столице демонстраци хиннача хана.

Е. ШАЛЬНЕВАЙ сурт.
(ТАСС).

ТІЕМА РАСХОДАША БЕШ БОЛА ІОТКЪАМ

Вашингтон, октябрь. ТАСС корреспондента А. Шальнева язду: США паччахьалкхен декхарий «тхов» шин триллионал тІехбоалача боарамга кхоачабеш айбе йиш хулийтаргйола законопроект тІехьа а ца доахаш тІаэцилга дІадийхад конгресса членашкара президента Рейгана. КІайча цІагІа къамаьл деш, КІайча цІен керто бехкебир конгрессменаши сенатораши цу тайпара йола законопроект тІаэца сих ца баларца «цар эшаш йоаца проблемаш хьаеш хилара. Фактически цо мукІарло дир, паччахьалкхен казна чу ахча диса ца хилара.

Амма нагахьа санна проблемаш хьаеллаш саг вале, из администраци ше я, хІана аьлча цІаккха а цхьаннахьа а ца яьча тайпара милитаристски кийчо а еш, фактически декхараш а хьерчадеш мара баха йиш йоацача кхоачабаьб цо мохк. Кепайоазоно дага ма ахийтара, администраци хІанз оттабе гІерта паччахьалкхен декхара «тхов», Рейганах президент хиннача 1981 шера хиннача хьокхамал шозза лакхагІа ба.

Нью-Йорк, 29 октябрь. ТАСС корреспондента В. Орлова язду: промышленно дегІадаьхкача кхыча капиталистически мехкашцарча экономически яхье США сихха карараювлийт ший позицеш. Цу тайпара вывод я США демократически парте кулгалхошта «Уортон эконометрик форкастинг Ассошиэйтс» яхача США тохкамаш деча организаце оттаяьча доклада тІа.

Дунен халкъашта юкъера боахам дегІаахара фоне американски экономика хьал хьагойташ йолча эксперименташка гІолла каракхаьчача индексо хьагойт тІеххьарча шерашка США дунен халкъашта юкъерча рынке яхь лелаяра низ чІоагтІа лохбенна хилар.

Доклада тІа дувцачунга хьежача, дунен халкъашта юкъерча рынкашка США конкуренци лелаяра таро лохъяь кІийлен тІара фактораш я доллара курси банковски учетни ставкаши искусственно лакхъяр, промышленно дегІаьяхкача кхыча капиталистически паччахьалкхенашца нийсдича къахьегама овсарле лакхъялара темпаш США тІехьаюсаш хилар, хІаьта ишттa Іилман-тохкамийи опытно-конструкторски разработкашка дІаухийташдар кхычарца нийсдича шорттига лахлуш хилар.

«Уортон эконометрик форкастинг Ассошиэйтс» яьна выводаша цІаькха а тешал ду: мехка материальни наьхен ресурсаш тІема сфере дІачуухийташ хиларо тІа-тІа дукхагІа зелуш лохдеш хилар производство дегІаахар, из бахьан долаш дунен рынкашка США нийслуш йола халонаш яланза а ца йоалаш ирлуш хилара.

Республика экранаш тIа

«АККОРДЕОН БОЛА САГ»

Театральни института актерски факультет чакх а яьккха, оперетта артист хила кийчлуш вар Громцев Дмитрий, тIом хьовча хана. ТIем тIа хала чов а хинна, дицдалийта дийзар театр, цудухьа из деша вода финансови институте. ФуннагIа хиннадале а, сих лета говзал йовц.

Театра сцена тIа ца воале а, хоза иллеш оалаш, дика аккордеон локхаш наха боккха эстетически салоIам бу Дмитре.

Фильма ларде йижай «Аккордеон бола саг» яха Макаров Анатоле повесть. Громцева роль ловзаеш ва вовзаш вола московски актер Золотухин Валерий. Кхыдола сурт-сибаташ кхоллаш ба Алферова Ирина, Алейникова Арина, Пуговкин Михаил, кхыбараш.

Бородянский Александра сценарех из фильм оттадаьр ва режиссер Досталь Николай.

«МА АХА, МЕХКАРИЙ, МАЬРЕ»

Комеди езаш Iалаьмате дукха нах ба, хIаьта из музыкальни хилча, хIета-вета а. Из керда фильм оттадаьд М. Горьке цIерагIча киностуде. Фуд, сенах лаьца да цу тIа дувцар?

...Бегаш боацаш лоархIаме хIама да колхоза председатела Мальков Ивана хьалхашка эттар — дик-дикагIа бола мехкарий колхозера городе баха дIаух. КъайлагIа. Цхьаннена тIехьа шоллагIъяр йодаш. ХIана ух уж дIа? Цхьан оагIорахьара уйла йича, Iаяха бахьанаш а дац, бакъда, вокха оагIорахьара царга хьежача—уж Iалаьмате чоалхане проблемаш я — тоъаш бац ераш маьре бугаргбола кагий нах. ХIаьта детсада воспитательницас Анфисас, ше балхах мукъа ялийта яхаш дехар кхетаде доагIа: хьахиппа керда къона дезалаш бац, уж боацаш хилча, цига аха бераш а дац. Из деррига тоадара духьа председатела лоархI илле а халхара а ансамбль вIашагIйолла. Из дика хуле, телевидене гIолла гойтаргья, тIаккха уж мехкарий бIаргабайча кагий нах юрта баха боагIаргба.

ЛаьрхIар — кхоачашду. Эггара хьалха ансамбло концерт оттаду ярмарке... цига хора солистка йолча доярканa Ольгунькана зIамсаг коравоагIа...

Фильме дакъа лоацаш ба артисташ: вовзаш вола иллиалархо Леонтьев Валерий, актераш Невинный Вячеслав, Павлов Виктор, Стеблов Евгений, Догилева Татьяна, Русланова Нина, кхыбараш.

Из музыкальни комеди оттаьй режиссера Герасимов Евгене.

«ХЬА А ЕНА ДУВЦ АЗ»

«Мосфильм» яхача киностуде даьккхача укх фильмо дувц илли алархочун РСФСР халкъа артистка Пугачева Аллай кхоллама наькъах. Аллай хIара илли цхьа зIамига спектакль санна хьагойт из оттадаьраша. Сценарий язъяьй Резник Ильяс. Артистка вахара цхьан ден хроника ала йиш йолаш да из кинокартина. Из даьккхад режиссера Ардашников Наума.

Фильмага хьажа всначоа хозаргда Аллай иттнел совгIа дола илли.

Кинокартине вай вIашагIкхетар хургIа артисташца Болдин Евгенеца, Резник Ильяца, Дородпова Людмилаца, Лобанов Иванаца, Пугачева Зинайца, Моисеев Борисаца, кхычарца.

Фильме дакъа лоацаш я кинематографе Паччахьалкхен симфонически оркестр, «Рациталь» яха ансамбль, «Экспрессия» яха трио, кхыйола творчески коллективаш.

В. КОВАЛЕВА.

Белам а белхам а

Хьанна эш из?

Нана - Iаламо ший хур-могар дой а, къайленашка диллача чIоагIагIа вола конкурент гучаваьннав цунна, духтIавала гIерташ дукха халю ца а еш, цунах хийцца ала а мегаргдолаш да доал ца хилари кегар лелабари да аьнна.

Цкъаза мел тамаш йолаш хете а, йIаьххача хана ца зувш е цхьаболча наьха зе безам боацаш дус уж хIамаш. Ишта нийсденна хургдолаш да из хIанз а. Заводской районе лакхе гIолла доккхийча алапашца «Производственно-товарни контора» аьнна даь йоазув а вокханна лохе хьалтеха «Ремонтно - механически завод» аьнна табличка а йолаш латтача шин аркана лалларча (дагадоххарагIа аьлча, уж шакхе а предприяти «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединенена чуйодаш я) асфальтированни майдан тIа массехк шу хьалха хьахилар цхьа тамашийна тоъал йоккха объект. Шоана ма мотталда из гIетта лела оаркхилг да е кхыча планетера Лаьтта Iобессача наьха цхьа ший тайпара белгало я аьнна. Яц, из объект бокъонца лаьттан тIа хьахинна я, хIаьта нийсагIа аьлча, РМЗ ший промышленни произведени я. Технологически оборудоване цхьа дакъа йола из металлоконструкци тIаулла асфальтированни майда, мел тамаш йолаш хете а, металлолом тIагулъе лаьрхIа а йоацаш, цига 4-ча цехе доаккха ацетон, кислород чудетта баллонаш яхьа ПТК ена автотранспорт дIаувттае лаьрхIа яр.

РМЗ болхлошта из ховш хиннад - хиннадац, лакхе белгал ма даккхара, къайле йолаш дус. ХIаьта 10 тонн деза из металлически Iалаьмат ба хьан долаш хIара денна вIашкалув грузовикий водителаш. хIана аьлча къар ца луш латт из майдан тIа е цхьаннахьа а дIа-юха яла дага йолаш а яц. Цу тайпара, РМЗ амарах хьалъэтта из гIирс шоашта новкъа хургбоацаш майдан тIа дIатарбала безаш хул водителий.

ДагадоххарагIа аьлча, тешшаме ха дезаш дар хIанз Грозне кинойи театрийи, афишаши рекламаши тIаетта оттаьча гергача стенда меттел лаьрхIа из йий. Бокъонца из яц ала а дац. Цу тIа даьча массе тайпарча йоазоша, хьаьнача кулгий Iатташа дагадохийт халкъа рузкъа хам боацаш, хьурмат ца деш леладелга.

«ТIаккха сенна а хьанна а эш из объект?» — хоаттаргда ер Iодийщачо. Цу хаттара жоп доладала метар Шерлок Холмса. ХIаьта а ши-шегIа йоагIа цхьа геттара нийса вывод: нагахьа санна металлах хинна из Iалаьмат цхьаннена, цхьан хIаманна эшаш дале, укх массехк шера тIехь-тIехьа сомагIа мукха тIоа тIабужаш хIана улл? Цул совгIа, кхычар балха новкъарле я еш. Цу хьалашка «Белама гоннахьа» яхача телевизионни передача «Из фу яхилга да?» яхача традиционни хаттарца цхьана геттара дика тарлургдар: «Хьанна эшаш да из?», «Хьанна бехк бергбар из бахьан долаш?» яхача тайпара даь массехк хаттар кхы а.

А. АШУРОВ,
«Грознефтеоргсинтез» ПО производственно - товарни контора участка мастер.

ЮРТАХОЙ ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

ХIанз, укх деношка юрта бахача наьха культурни хьашташ кхоачашдеш лел Нурадилов Ханпаший цIерагIча Нохч - ГIалгIай пачхаьалкхен театра артисташ. Иштта, Грозненски, Шаьла, Советски районашка бахача къахьегамхошта нохчий труппо гойт «Чарлея дяци» яха спектакль. ГIалгIай труппо оттаьча «Юбилей» яхача спектаклга хьожаш хиннаб Наьсарен а Шелковской а районашкара театр дезараш.

А. БЕК.

Ч. Айтматова керда роман

Керда роман яздара болх баь ваьннав Социалистически Къахьегама Турпал, СССР Пачхаьалкхени Ленински премей лауреат Айтматов Чингиз.

Романа цIи «Аймапа» яхаш хургья. Киргизий меттала цу деша маIан — гонахьа гобоахаш. Цу произведене тIа шоайла айхха бувзам болаш цхьана таръю уйла, эпос, мифологически тIехьалеи дукхапланови, ханора белгалъяь лаьттан проблемаши.

Айтматов Чингиза произведенеш йовзаш я вай мехка меттел, доазол дехьа а. Цун «ЦIе косынка тулла са михилг», «Джамиля», «Хьалхара гIарагIураш», «КIай кема», «БIаь шерал а дIаьхагIа хул ди» яхараш дукха тиражаш а йолаш араяхийцай, дунен тIарчэ итташ къамий меттала яьхай.

СУРТА ТIА: яздархо Айтматов Чингиз.

С. МЕТЕЛИЦАН - В. МОРЕВЕИ сурт.

ВIАШАГIКХЕТАР

Укх деношка «Революционни гIа баннха!» яха Ерригсоюзни акци хьаеллаш заседани хилар КПСС Грозненски горкома зале. Укхаза къоначa тIехьенца вIашагIкхийттар тIема, къахьегама, комсомола ветеранаш.

ВIашагIкхетаре къамаьлаш дир ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара Е. Карибова, ветераний горсовета председатела заместитела А. Забиякос. Цо дIаделар комсомольцашка Ленински декхараш тIадола каьхат а.

Цул тIехьагIа къамаьл дир Старопромысловски ветераний совета председатела А. Стариковас. Афганистане интернациональни декхар кхоачашдеш турпалера гIулакхаш гойтарах военкомата болхлочо В. П. Коржевске «Цlеча Седкъа» орден дIаелар эскаре гIулакх дaь ваьнна цIавепача В. Докторова.

ВIашагIкхетар чакхдоалаш В. И. Ленина памятника юхе зизаш дехкар гулбеннараша.

М. ЧАПАНОВ.

Тха консультаци

ПРОФКОМИ НОВКЪОСТИЙ СУДАШИ

Ерригача новкъостий судий гIулакхашта кулгалду йоагI-йоагIача халкъа депутатий Советаша. Предприятешка, учрежденешка, цар балха кулгалду юкъарчал доаццаш профкомаша.

Новкъостий судий болх тоабалар профкомах тиша да, хIана аьлча цу общественни формированешта эггара юхехьа латта орган из йоландаь. СССР Лакхехьарча Совета Президиумо «Новкъостий судий гIулакхаш дIахо эргадаьха тоадара хьакъехьа» 1977 шера 8 феврале баьча соцам тIа ВЦСПС-а хозахета могадаьдац новкъостий судашта кулгалдарей предприятешка, учрежденешка, организацешка болх бара царна лерттIа хьалаш вIаштIехьдахарен даькъе профсоюзни органий лоархIам лакхбелга.

Профкома эггара керттера декхар сенах латт аьлча, из латт новкъостий суда членаш хила мегаргбола кандидаташ хьахаржарах. Из белх профкома оагIонгахьара Iалаьмате чIоагIа уйла тIаяхийта езаш ба, хIана аьлча, духхьал цига йолл новкъостий судий гIулакхашта лард. Новкъостий судий членалла харжа кандидаташ оттабеча хана чIоагIа лоархIаме да цу общественни формированешка болх бе болхлойи гIулакхерча наьхеи безам бий-беций хар. Цар безам боацаше а хержача, массаза а яхар мо, судий балха юкъе формальни дакъа лоацилга мара хилац цунах.

Председатела кандидатура харжа ховш харжаро дукхача даькъе Iалашду новкъостий суда тIалехка декхараш кхоачашделга. Практико тешал ду, председателаш массехк поручени йолаш а цудухьа суда балхага лерттIа хьажара кхоачам боллаш ха ца тоъаш а хилара. Цудухьа нийса лаьрхIад кхыча общественни декхарех уж мукъабовлийтар.

Профкомо къахьегама коллектива собрани гулъю гуччахьа голосовани а еш новкъостий суда членаш харжара. Ше хержачул тIехьагIа профкома викал массааза а яхар мо новкъостий судо эггара хьалхара заседани еча хана цига тIахул. Цу заседане теркаме эца мегаргья председателалла, цун заместителалла, секретаралла харжа оттаберий хьаьдача кандидатурех йола профкома предложенеш а.

Новкъостий судий гIулакхашта профкомо тIахьожам лоаттабара йолча формаех ца! — шера цкъа гIаддайча а къахьегама коллективай собранешка цар отчеташ елга вIаштIехьлаккхар.

Новкъостий судо дувца доагIача дешашка хьажара правовни знаней тоъал кхетам болаш хила беза цун членаш. Цудухьа, хержа баьнначул тIехьагIа правовни знаней университете лекцеш ешаш, беседаш, семинараш еш, кхыча наькъашца уж Iомабелга вIаштIехьдаккханза даргдац. Моттигерча таронех а пайда эца беза. белггала аьлча, уж Iомабелга вIаштIехьлаккха деза из е кхыяле а йолча предприяте, учреждене, организаце юридически служба болхлой новкъосталца а цар хьинаре дакъа лоацаш а. Новкъостий судашта декха правовни методически новкъостал дулургдолаш я халкъа судаши юстице органаши.

Новкъостий суда тIадахка декхараш кхоачашдеча боккхача лоархIаме да цо ший заседанеш дика кийчъяри чакхъяхари (духхьал укхаза биззача боараме хьагучаувл наха кхетам балара цо деш дола гIо). Цул совгIа, новкъостий суд, коллективацарча профкома бувзама ший тайпара форма хинна дIаотта а йиш йолаш я. Профкома председатель, членаш каста новкъостий суда заседанеш тIа хиларо царга дийт ший декхарех гIишта лоархIаю бIаргаго, цунна малагIа новкъостал эш ха. Цул совгIа, цига вIашагIкхийттачар деча къамаьлашка гIеттаде мегаргда производствацa дувзаденна, профком е администраци юкъе а енна къестаде дезаш дола дешаш.

1970 шера 6 феврале «Новкъостий судашта кулгалдара профсоюзни организацеша бу болх тоабара хьакъехьа» ВЦСПС Президиумо баьча соцам тIа аьннад, профкомо предприятей, цехий, организацей, учреждeней боахама кулгалхошца цхьана новкъостий судашта хаьдда новкъостал де деза занятеш кийчъяраи чакхъяхараи, дувцача деша хилача ярг мел йоацача сведенещеи документащеи уж Iалашъе, дешаш дувцача хана хьинаре дакъа лацара эша хьалаш вIаштIехьдаха деза. Новкъостий судий заседанеш йолча хана кхы тайпа мероприятеш чакхъяха могаяц. Новкъостий судий решенеш болхлоштей гIулакхерча нахаи дIайовзийтаргйола гIулакх де деза, цу гIулакха болхлой собранеех, дукхатиражнии пенца хьалдеттачеи кепайоазонах, моттигерча радиовещанех пайда а эцаш.

Новкъостий судий гIулакхашта кулгалдарей тIахьожам лоаттабарей ший тайпара форма я царна язъяь жалобаш профкомо къестаяр. Решени законодательствана, новкъостий судех йолча Положенена е деша маIана духьала хилар гучадаьккхача профкомо из юха а яьккхе материал цу судага дIайохьийт из хьажийта, е кхы гIоттадергдоацаш дIакъовл дош.

Кхы тайпа бувзамаш а хул новкъостий судаи профкомаи юкъе. Масала, новкъостий судо общественни организацешкеи боахамий кулгалхошкеи хоам бу шийна гучадаьннача бахьаниийн бокъо йоацар дара аьттув боаккхаш долча хьалийн хьакъехьа. Боахамий кулгалхойи общественни организацеши декхарийла я шоаш цу гIулакха даьчох бутт балалехьа цунга хоам бе. Цу тайпара хоамаш цкъаза профкомо а иштта администраце а цIерагIа дIакхухьийт. Масала, новкъостий судо, общежите кагий хулиганство лелаярах долча дешага а хьежа, кхетам балара балха тIара кхоачамбоацараш гучадьхад. Цу хьакъехьа цо профкомагеи администрацегеи хоам а бaь, цар де доагIар даьд уж кхоачамбоацараш дIадахара.

Ма могга пайда эцанза баргбац новкъостий судий гIулакхашта тIахьожам лоаттабареи кулгалдареи ерригача формаех, цу тайппара профкома оагIонгахьара шоаш массаза а хьаллоацилгеи новкъостал делгеи царна холургдолаш. Цул совгIа, чIоагIа лоархIаме да, къахьегама дисциплина телхаечеи кхыча харцахьарчеи гIулакхашца лоаттабеча къовсаме общественни организацеш, администраци, новкъостий суд шоайла барта хилар. ТIаккха мара пайдана хургдац новкъостий суда гIулакхаш кхетам балара.

М. БЕЛХОРОЕВ,
НГIАССР прокурора помощник, 1 класса юрист.

Ноябрера хаоттам

Ноябрь бетта шоллагIчеи кхоалагIчеи декадашка республика къулбаседехьа дийнахь-бус юкъера лаьрхIача фегара температура 5 градус йIовхалга кхоачаш лохлургья, хIаьта къулбехьеи районашка бетта хьалхарча деношка денз кхоачаргья из цу боарамга. Фегара температура дийнахь-бус юкъера лаьрхIача 5 градус йIовхал мара йоацаш лохьялара маIан да юртбоахама культураш дIахо вегетаци йоацаш совцаргхилар.

Дийнахь-бус юкъера лаьрхIа фегара температура республика къулбехьарча районашка 2—4 градуси центральнии къулбаседехьарча районашка 4—5 градуси йIовхал хургья ноябрь бетта.

Температурай метеорологически рекордаш хул тIехьарча 25 шера цкъа. Грозне эггара лохера температура 23,6 градус шелал хиннай 1953 шера 28 ноябре, хIаьта эггара а лакхагIа 23,5 градус йIовхал — 1960 шера 1 ноябре.

Дуккхача шерашка даьча земегIа республике хула йоачаш 23 мм кхоачаш Шелковской районен 39 мм кхоачаш Ведана районен хиннай.

СССР Гидрометцентро деча хоамегIа 1985 шера ноябре юкъара лаьрхIа йола фегара температура дуккхача шерашка хиннача боарама гаргга хургья. ШоллагIча декаде фегара температура бийсашка шелал 5 градусага кхоачаш лохъяла тарлу.

Бетта хулаш йола йоачаш а дуккхача шерашка укх хана хиннача нийсса хила тарлу.

Грознера гидрометбюро.

Редактор **О. Б. ГАДАБОРШЕВ.**

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

ЦIЕИНА ХЬАЛХАРА ЯРМАРКА

1985 шера 2 ноябре денз 6 ноябре кхаччалца йолча хана город Грозне, «Южная» яхача майда тIа хургья республика ерригача торговни организацеша дакъа а лоацаш йола Сийлахь-боккхача Октябра 68 шу дизара хетаь розничн ярмарка. Дохкаш хургда даймехка а импортни а производства барзкъаши кога гIирси, тканеш, галантерейни, трикотажни изделеш, боахама-бытовни товараш, юртбоахама продукташ.

Ярмарке баьхкарий йиш хургья къамаи кухне кийчдаьча блюдай, кулинарно-кондитерски изделей чам баккха, тайп-тайпарча ловзарех ловза, яхьашка дакъа лаца, самодеятельни артистий выступленешка хьажа.

Оаха хьех шо, хьамсара грозненцаши юрташка баха нахи!

Эшаш йола хIамаш эца а самукъадаккха а йиш хургья шун ярмарке.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕХ ПАЙДА ЭЦАРИЙ ТЕРКАМГА!

Грозненски электрически сетей предприяте тIадул берригача пачхаьалкхен а частни а сектора абоненташта цар шоашта дIахийцача электроэнергех дIа а хьа а доагIачоа сверка яри тIадиса декхар 1985 шера ноябрь-декабрь беттaшка дIатакхари. Нагахьа санна 1985 шера 25 декабрь тIакхачалехьа тIадисар дIачу ца лой, электроэнерги соцаергья, цхьаккха претензеш теркал а ца еш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Ашараш лоих Грузински ССР Гостелерадио халкъа инструментий оркестра.
9.00 — Товараш, гIулакхдар, реклама.
9.30 — «Малагана лаьрхIа пианино» яха художественни телефильм. «Къахетам боаца фронт» яхача серецара (ГДР).
10.30 — «Дешара го».
11.15 — «Котбаьннараш». 4-ча Фецарча Арме ветеранаш вIашагIкхетар.
12.35 — «Дезаи школен». Тележурнал.
13.05 — «Гlетта васкет даьдар Россена». Документальни телефильм.
14.05 — «СелаIад» яхача халкъа кхолламах йола Дунен халкъашта юкъера VI-гIа телепрограммай фестиваль. «Белтинишски музыканташ» (Югослави).
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «ГУМ-ГАМ» яхача телеспектакла премьера. «Из земзетта дуне» яхача циклцара. Ленинградера передача.
15.55 — «Кердадараш».
16.00 — «БIаргашта гушдар — теша халадар».
17.00 — «9-гIа студи».
18.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Спартак». Перерыв йолча хана (18.45) — «Моггаш хила безам бале».
19.45 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
19.50 — «Кердадараш».
19.55 — Приключенчески фильма экран. «Йийна экспедици». 1-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Йийна экспедици» яха художественни фильм. 2-гIа сери.
22.40 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
22.55 — «Сайранара мукъамаш».
23.40 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Моггаш хила безам бале».
8.30 — «Зиэамений ха» яхача документальни телефильма премьера.
9.10 — «Iуйранара почта».
9.40 — Молдавски телевидене программа.
10.40 — Искусствай говзанчий концерт. Бакура передача.
11.40 — «Художниках дола дувцараш». И. Левитан.
11.45 — «Реклама».
11.50 — Балетах. Хореограф Михаил Фокин.
13.00 — Экрана тIа — кинокомеди. «Подкидыш».
14.10 — «Саг лаьтта да ва».
15.15 — «Нохч - ГIалгIайчен кIира».
15.20 — Октябра новкъа. «Болхлой класс мукъалкхара йола къовсаме союз» хьаль 90 шу дизарга (нохчий меттала).
15.35 — «Тегеран — Ялта — Потсдам». Документальни телефильм.
16.05 — «Нохч - ГIалгIайчен экран».
16.30 — «Телевизионни хьаьшацIа».
17.15 — «Могашле».
18.00 — «Кинопанорама».
19.45 — «Бийса даьнъала хийла шун, бераш!»
20.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Днепр» — «Черноморец». 2-гIа тайм.
20.45 — «Халкъа мукъамаш».
21.00 — «Ха».
21.35 — Документальни экран. Киноприложени.
22.20 — «Кердадараш».

3 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Ашараш лоих «СелаIад» яхача ансамбла. Казанера передача.
9.00 — «Дукха дахалаш» яхача телевизионни документальни фильма премьера (г. Орджоникидзе).
9.20 — «Спортлото» 44-гIа тираж.
9.30 — «Гургал».
10.00 — «Советски Союза гIулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле».
11.45 — «Iуйранара почта».
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — Поэзех йола диалогаш». А. Вознесенский — Р. Блай (США).
14.35 — М. Глинкий цIерагIча Ленинградски пачхаьалкхен академически хоровой капелла концерт.
15.10 — «Вай котдаьлар» яхача документальни фильма премьера.
15.30 — «Свифта даь цIа» яхача художественни телефильма премьера. 1-гIа сери.
16.50 — «Кердадараш».
16.55 — «Свифта даь цIа» яха художественни телефильм. 2-гIа сери.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Мультфильмаш.
19.15 — «Кердадараш».
19.25 — «Бозбуача» яхача фильма - концерта премьера.
20.00 — «Путешественникий клуб».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Футбольни обозрени».
22.05 — «Блу Дижинс» яхача ансамбла концерт (Япони).
22.50 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дIаотта».
8.15 — «Санъердаме нотказш».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Эрсий метта къамаьл».
9.30 — «Красноярски лаьтта даьнха кхо ди». СССР Пачхьалкхен академически симфонически оркестра Красноярске яьча гастролех.
10.25 — «Реклама».
10.30 — «Со лаха вода», «Кастта геттара къастаргва со беральцара» яха документальни фильмаш.
11.00 — «Дийнача хIамай дунен тIа».
12.00 — «Мехкашкеи контипентапшкеи гIолла».
12.30 — Фаьлг болча хьоашагIа. «Тоамбола Василиса».
14.05 — «Тха корреспонденташа дувц».
14.35 — «Кинохьежачун спутник».
15.20 — «СелаIад» яхача халкъа кхолламах йола Дунен халкъашта юкъера VI-гIа телевизионни программай фестиваль. «Белтинишски музыканташ» (Югослави).
15.45 — «Дунен нагирхойи».
16.20 — Эрсий халкъа инструментий Академически оркестра концерт.
17.20 — Мультфильмаш: «Ушастики цун доттагIийи», «Волшебника ученик».
17.55 — ГIорбаьнна советски композитораш — Ленински преме лауреаташ. О. Тактакишвили.
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Арарат». Перерыв йолча хана (19.45) — «Бийса даьнъала хийла шун, бераш!»
20.45 — Вьетнамски артистий выступлени.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Фоарта тIара Анна». Художественни фильм.

4 ноябрь

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Футбольни обозрени».
9.05 — Фильм — бераш та. «Баь тIа диаь марта». 1-гIа сери.
10.15 — «Письмо вайга да» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
10.35 — Мультипликационни фильмай премьера: «Рикэ-кIужилг», «ЗIий, пхьуи кIаьнк Никон».
11.10 — «Керададараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Мехка телевизионни студей документальни фильмаш: «Инженераш», «Птицеграда дай».
15.40 — Фильм — бераш та. «Ивана в нападении» (ЧССР).
16.45 — «Кердадараш».
16.50 — Патриотически музыка конкурса тIеххьара концерт.
17.30 — «Мамай школа».
18.00 — «Юхзихайна, горнисташ!»
18.30 — «ХIара сурта тIа — малх!»
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «ГIулакхаши нахи». «Северокузбассуголь» объединене «Бутовская» яхача шахтера Iилман - технически прогресс дегIаярах.
19.25 — «Кердадараш».
19.30 — Хоккеях йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва). 2-гIеи 3-гIеи периодаш.
21.00 — «Ха».
21.35 — Аргентински композиторий музыках лазьйча «Цхьан биографе фрагменташ» яхача балета премьера.
22.30 — «Тахан дунен тIа».

2 ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — Мультипликационни фильмаш.
8.50 — Документальни фильмаш: «Са республика портрет», «Лоамашкарча марей цIей».
9.20 — Удмуртски АССР «Италмас» яхача Пачхаьалкхен иллеи халхареи ансамбла концерт.
9.50 — «Эрсий метта къамаьл».
10.20 — Ашараш лохи РСФСР заслуженни артисташа М. Романова (балалайка), Ю. Чернова (гитара).
10.40 — «Iилмеи вахари». Ленински комсомола преме лауреаташ.
11.10 — «Къонахий». Художественни фильм.
12.30 — «Говза кулгаш».
12.50 — «ЦIилеторгий кIинга чура бIарга ногIар тоххал йола йовкъаш» яхача берашта долча телевизионни художественни фильма премьера (НРБ).
14.10 — «Ши портрет» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
14.50 — РСФСР халкъа артисташа Э. Пьехаси Э. Хилеи дакъа лоаца фильм-концерт.
14.55 — «Даь цIа». Телевизионни очерк.
15.20 — «Кердадараш».
16.45 — «Отставной козы барабанщик» Художественни фильм.
17.55 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.15 — «Экрана тIа — вай ханархо».
18.45 — Хоккеях йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва). 1-гIа период.
19.20 — «Ханархо». Киножурнал.
19.30 — Ритмически гимнастика.
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шун, бераш!»
20.15 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Балтийски сийле». Художественни фильм.
23.05 — «Кердадараш».

РАДИО

2 ноябрь

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» республикански газета обзор.
8.23 — «Сердало» республикански газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Общества а закон а» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).
10.35 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Къонах» (эрсий меттала).
11.30 — «Иллеш доах аз хьона, са Даьхе!» Радиокомпозици (эрсий меттала).
12.40 — «Вахар чIоагIдеш дола мугIараш» (нохчий меттала).
13.00 — Реклама (эрсий меттала).
15.15 — «Вай доттагIа — Iалам» яха радиожурнал (эрсий меттала).
15.45 — «Социалистически яхьа дневник» (эрсий меттала).
15.55 — «Ашарий почта» (гIалгIай меттала).

3 ноябрь

7.15 — «Грозненский рабочий» яхача республикански газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» республикански газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана дукхаеза ашараш» (эрсий меттала).
11.20 — «Иллешца сийленца хестаю вай хьамсара парти». Ашарий передача (эрсий меттала).
15.15 — «Вай низ доттагIаленца ба» (гIалгIай меттала).
16.00 — «Школьни глобус» (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
18.00 — Иллешца доттагIашта барашта дола концерт (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунда 3—8 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гIолла 9 — 14, Грозне 11—13 градус йIовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, бе-беча оагIонашкахьара секунда 3 — 7 метр сиха сух а хьенхаш, фегара температура бийсашка 1 — 6 градус шелал, деношка кхоана — 7 — 12, ломма — 2 — 7 градус йIовхал а йолаш ха латта тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, уа. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04, промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

СФ02411. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4762.